

Magyarország régióinak földrajza

szerkesztette: *Dr. Szabó Géza*

tanszékvezető egyetemi docens

Dél-Dunántúl

Összeállította:

Dr. Szabó Géza tszv. egyetemi docens

A régió felépítése

- Régiótérkép



Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

A régió felépítése I. Természeti adottságok 1.

- Tájbeosztás

- Dunántúli- dombság:

- Balaton-medence,
 - Belső-Somogy,
 - Külső-Somogy,
 - Mecsek,
 - Tolna-Baranyai-dombság

- Alföld:

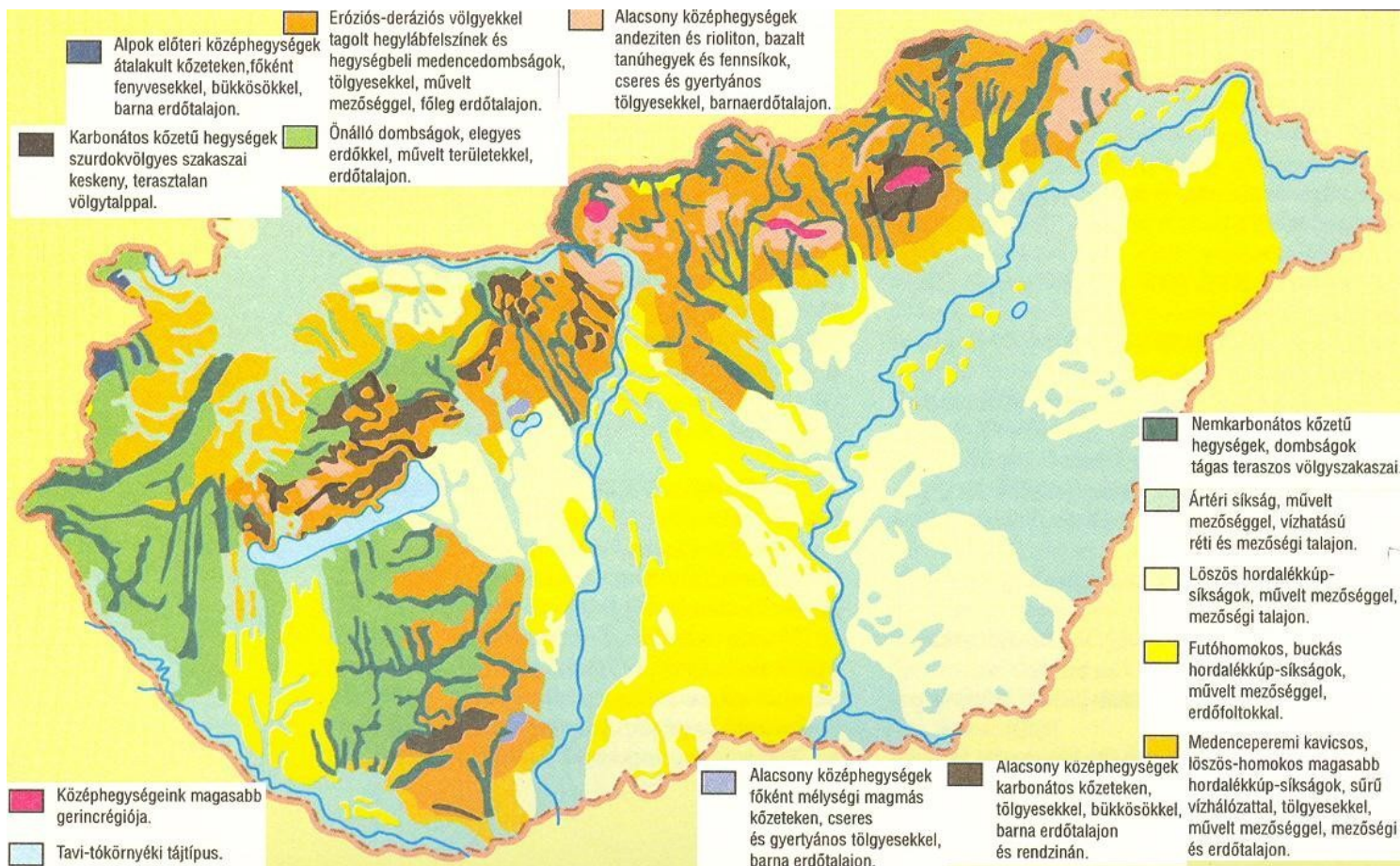
- Dél-Mezőföld,
 - Dráva menti síkság

Természetföldrajzi nagy- és középtájak



A régió felépítése I. Természeti adottságok 1.

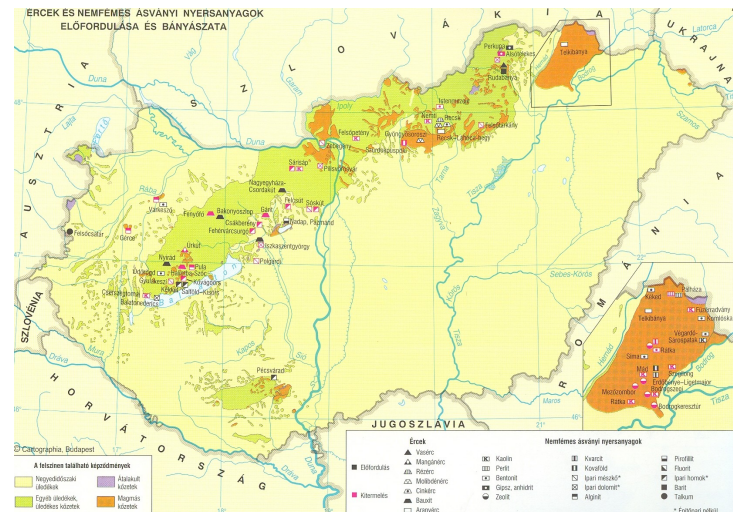
- Tájtípusok:



Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

A régió felépítése I. Természeti adottságok 2.

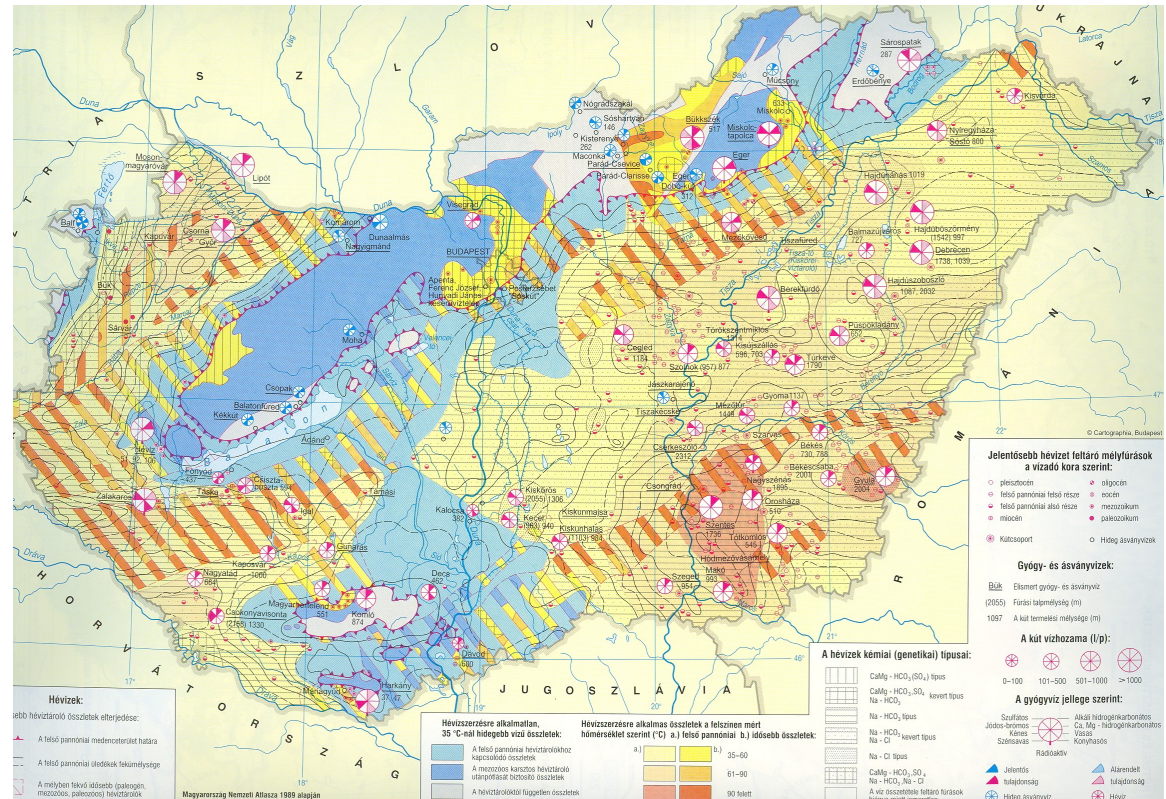
- Ásványkincsek:
 - Energiahordozók
 - Érces és nemfémes ásványi nyersanyagok



Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

A régió felépítése I. Természeti adottságok 2.

- Felszín alatti vízkészletek:
 - Termál- és gyógyvizek



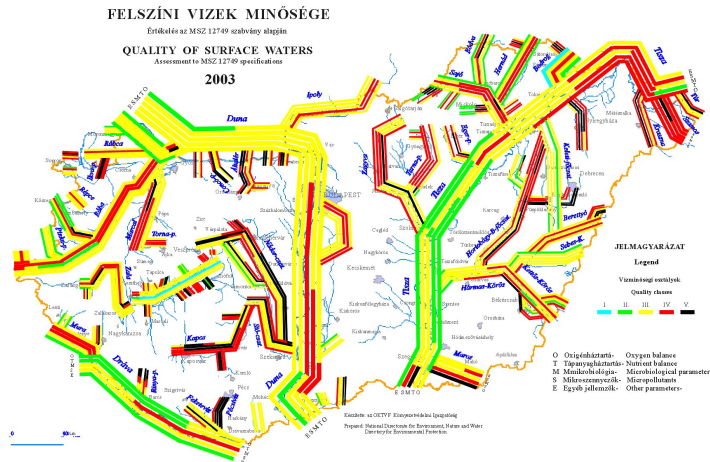
Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

[illegible]

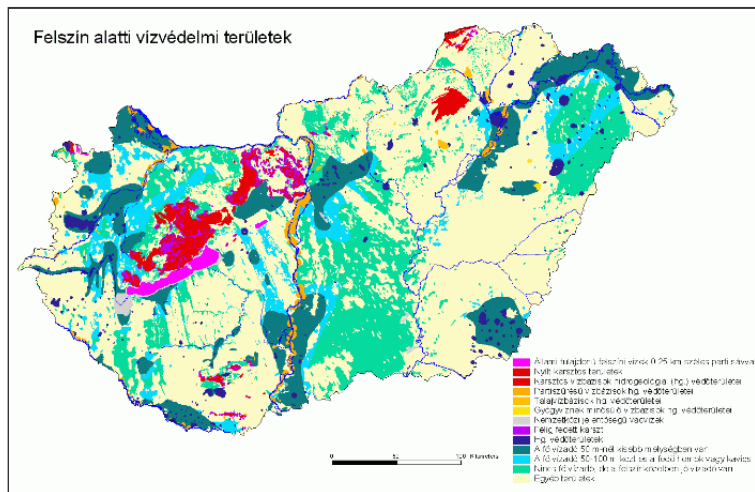
- Természetvédelmi oltalom alatt álló területek a régióban



A régió felépítése I. Természeti adottságok 3.



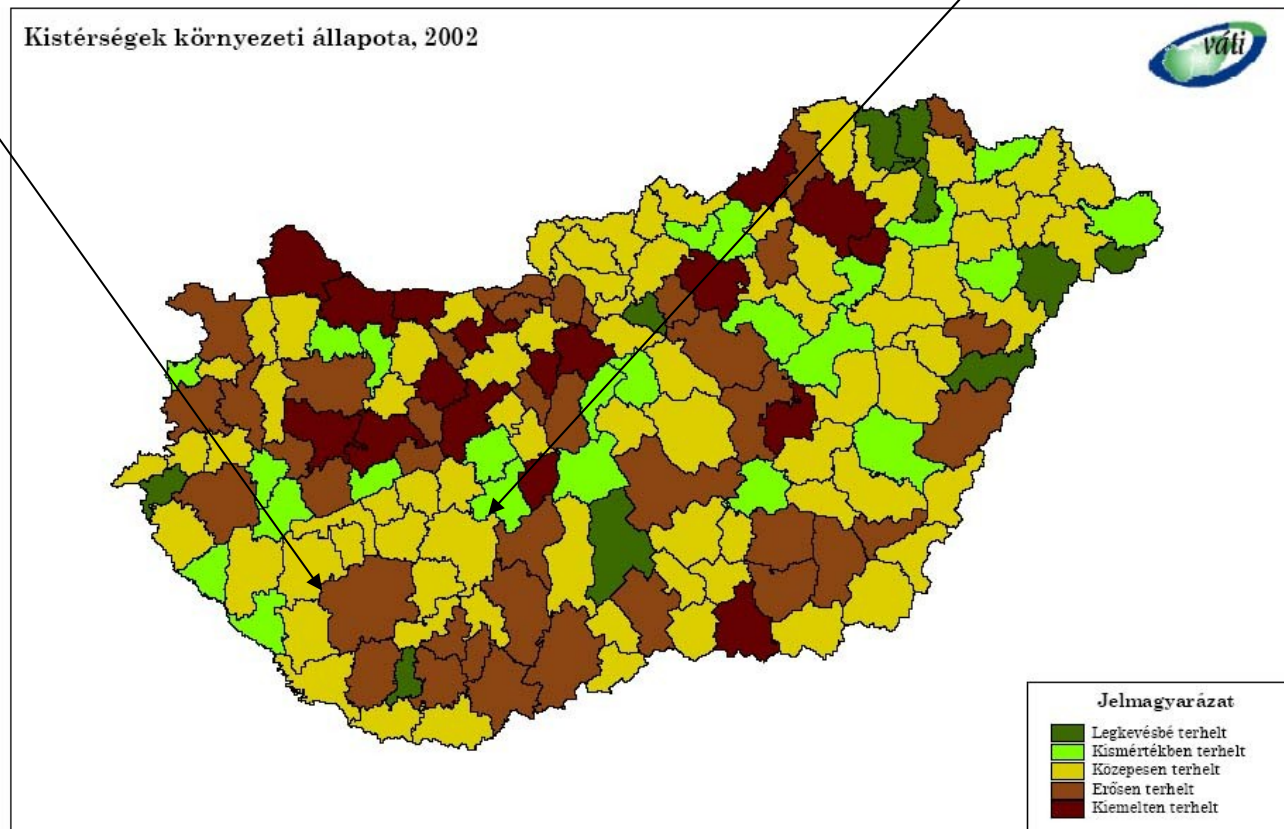
- Környezeti állapot:
 - Felszíni vizek minősége
 - Felszín alatti vizek vízminősége



Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

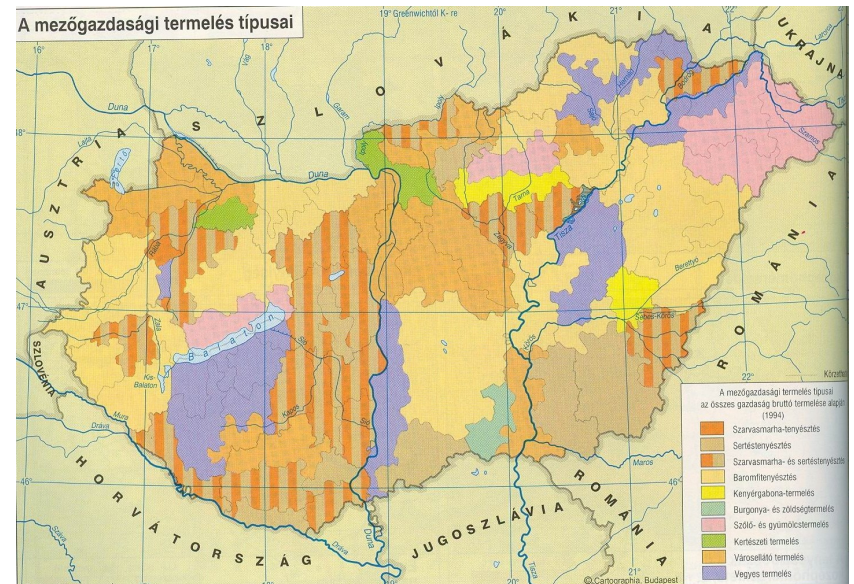
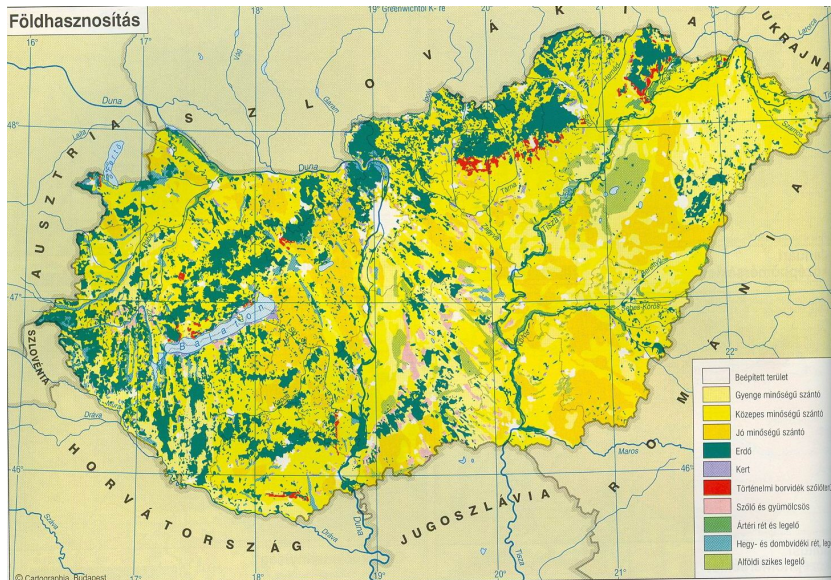
A régió felépítése I. Természeti adottságok 3.

- Környezeti állapot:
 - A kistérségek komplex környezeti állapota



A régió felépítése I. Természeti adottságok 5.

- Tájpotenciál és hasznosítás:
 - Klíma, talaj adottságok és a mezőgazdasági területhasználat

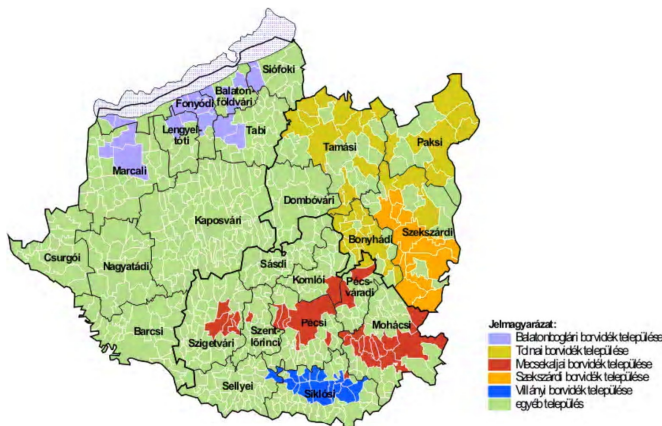


Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

A régió felépítése I. Természeti adottságok 5.

- Tájpotenciál és hasznosítás:
 - Speciális növényi kultúrák, borvidékek

Borvidékek a Dél-Dunántúlon



1. Sopron: kékfrankos, merlot, cabernet sauvignon, pinot noir, zweigelt
2. Somló: olaszrizling, furmint, hárslevelű
3. Balatonmellék: olaszrizling, rizlingszilváni, zöld veltelini, piros tramini, chardonnay
4. Badacsony: olaszrizling, szürkebarát, muskotály, kéknyelű, menyegző
5. Balaton-felvidék: szürkebarát, olaszrizling, chardonnay
6. Balatonfüred-Csopak: olaszrizling, rajnai rizling, rizlingszilváni, tramini, ottonei muskotály
7. Balatonboglár: olaszrizling, sauvignon blanc, chardonnay, királyleányka, tramini
8. Pannónhalm-Sókoróalja: olaszrizling, rajnai rizling, tramini, chardonnay, Irsai Olivér
9. Ászár-Neszmély: olaszrizling, Irsai Olivér, cseresznye fűszeres, chardonnay
10. Etyek-Buda: chardonnay, olaszrizling, sauvignon blanc, pinot blanc
11. Tolna: olaszrizling, rizlingszilváni, chardonnay, zöld veltelini
12. Szekszárd: szekszárdi bikavér, cabernet sauvignon, cabernet franc, kadarka, kékfrankos
13. Mecsekfalja: cirfandli, olaszrizling, chardonnay, furmint
14. Villány: olaszrizling, hárslevelű, chardonnay, kadarka, oportó
15. Hajós-Baja: olaszrizling, rajnai rizling, chardonnay
16. Kunság: olaszrizling, ezerjő, kövidinka, kadarka, kékfrankos
17. Mátraalja: olaszrizling, rizlingszilváni, leányka, tramini, chardonnay, ottonei muskotály
18. Eger: olaszrizling, leányka, tramini, ottonei muskotály, debrői hárslevelű, kékfrankos
19. Bükk: olaszrizling, leányka
20. Tokaj-Hegyalja: furmint, hárslevelű, sárga muskotály, zéta
21. Mór: ezerjő, zöld veltelini, rizlingszilváni, chardonnay
22. Csongrád: kékfrankos, rajnai rizling, kövidinka, zweigelt

NÉPSZABADSÁG-grafika

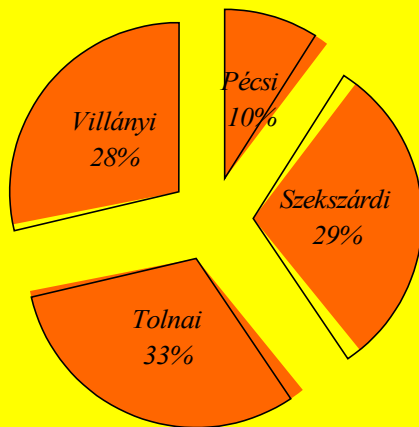
Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

A Pannon Borrégió termőterületei és borai

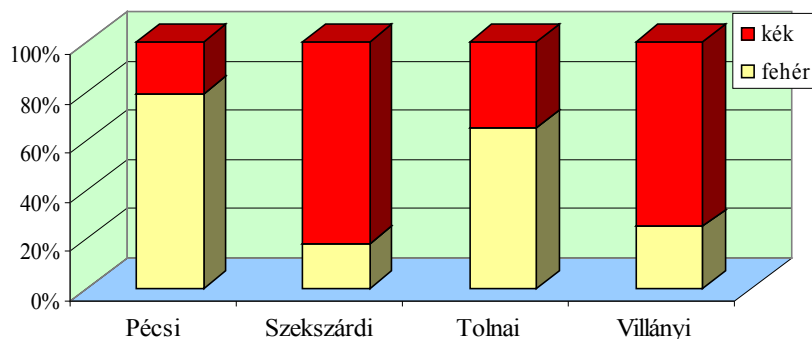


- Villány
- Dősgyőr
- Mohács
- Pécs
- Cserkút
- Kőlelő
- Ozora
- Szekszárd
- Alsónána
- Balatonboglár
- Marcali
- Villányi-Borvidék települései
- Mohács-Boly Fehérborvidék települései
- Pécs-Mecseki Borvidék települései
- Pécs-Mecsekajai Borvidék települései
- Tolnai Borvidék települései
- Tolnai Borvidék települései
- Szekszárdi Borvidék települései
- Szekszárdi Borvidék települései
- Dél-Balaton Borvidék települései
- Balatonboglári Borvidék települései

A Pannon Borrégió termőterületeinek megoszlása borvidékenként (%-ban)

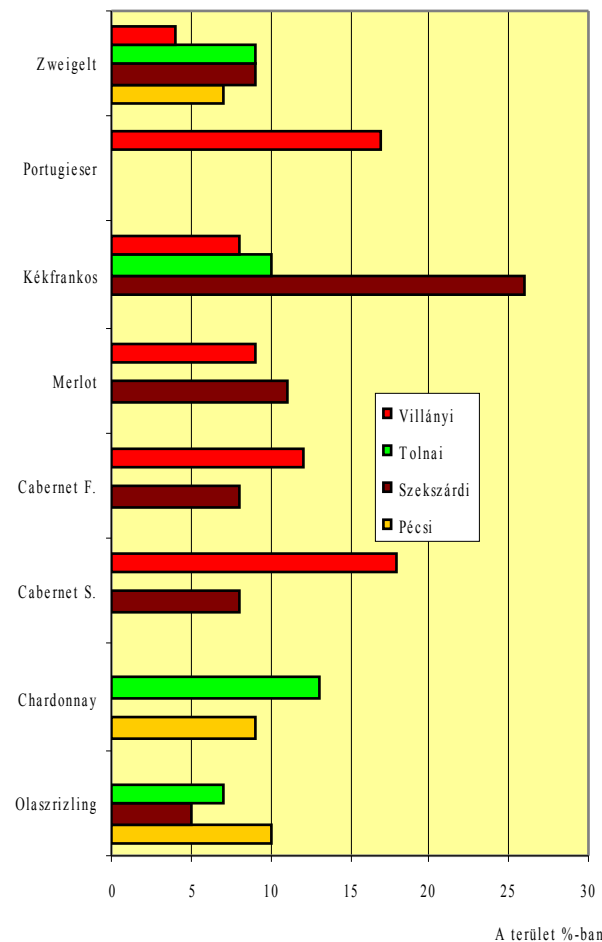


A Pannon Borrégió borvidégeinek szőlőfajtái



Forrás: Magyar Bormarketing Kht.

Fő szőlőfajták a Pannon Borrégió borvidégein

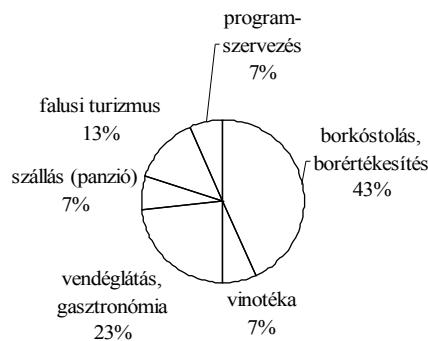


A „Pannon borrégió” borúti szolgáltatásai

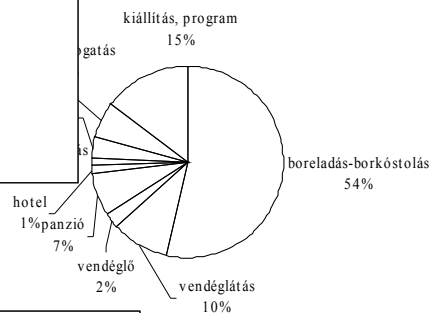


- Villány
- Dióviszló
- Mohács
- Pécs
- Cserkút
- Kölesd
- Ozora
- Szekszárd
- Alsónána
- Balatonboglár
- Marcali
- Villány-Siklói Borút települései
- Villányi Borvidék települései
- Mohács-Boly Fehérborút települései
- Pécs-Mecseki Borút települései
- Pécs-Mecsekajai Borvidék települései
- Tolnai Borút települései
- Tolnai Borvidék települései
- Szekszárdi Borút települései
- Szekszárdi Borvidék települései
- Dél-Balaton Borút települései
- Balatonboglári Borvidék települései

A Pécs-Mecseki Borút minősített szolgáltatásai 2007-ben
(borúti minősítések)



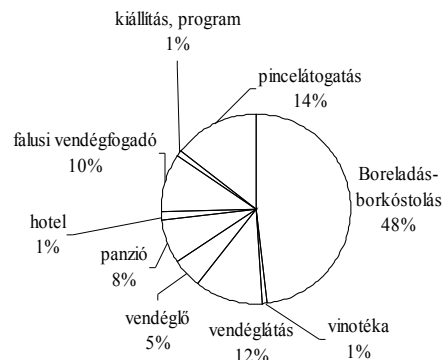
A Balatonrendi Borút minősített szolgáltatásainak összetétele
2006-ban



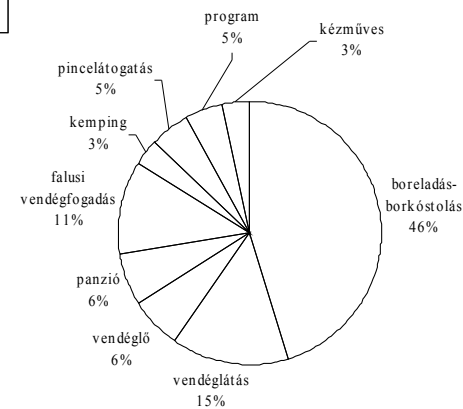
A Tolnai Borút minősített szolgáltatásainak összetétele
2006-ban



A Villány-Siklói Borút minősített szolgáltatásainak összetétele 2006-ban



A Mohács-Boly Térysi Fehérborút minősített
szolgáltatásainak összetétele 2006-ban



1-Dunántúl

A régió felépítése I. Természeti adottságok 5.

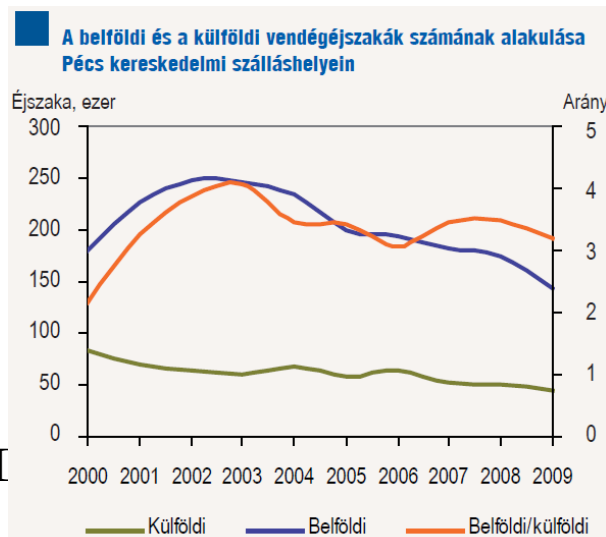
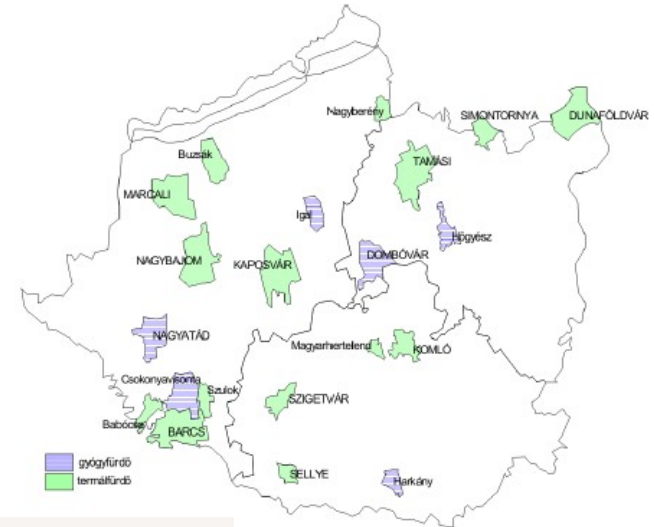
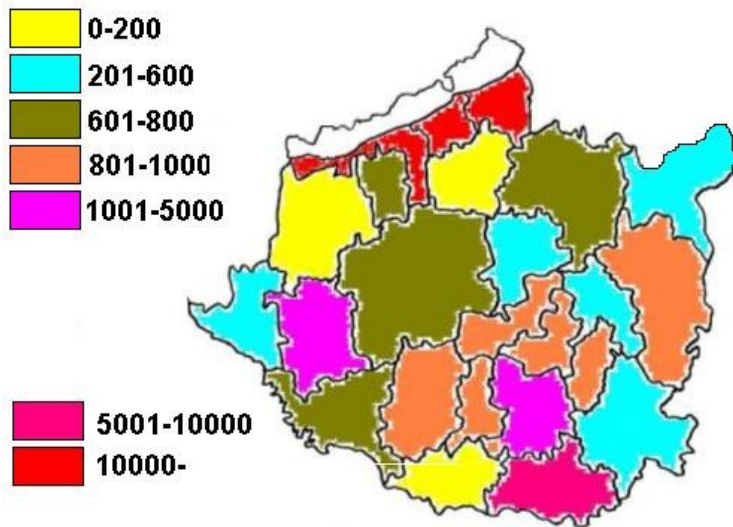
- Tájpotenciál és hasznosítás:

- idegenforgalom

- vonzerők
- forgalom

A Dél-Dunántúl termál- és gyógyfürdői

Ezer főre jutó vendégéjszakák száma a régióban



Magyarország régióinak földrajza: I

A régió felépítése I. Természeti adottságok 5.

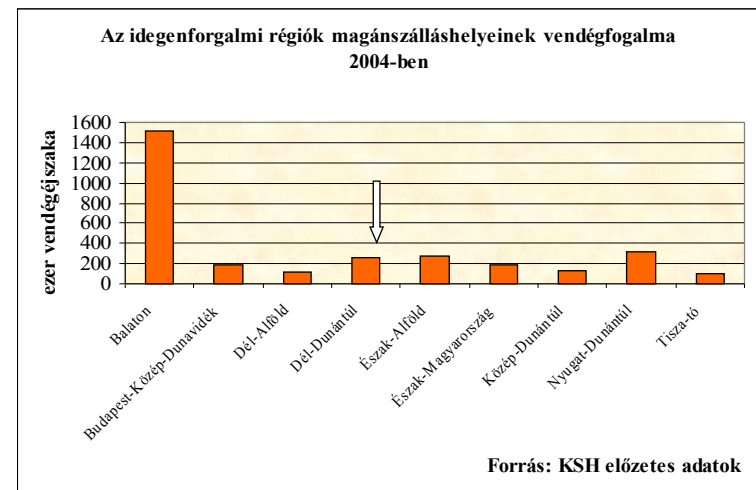
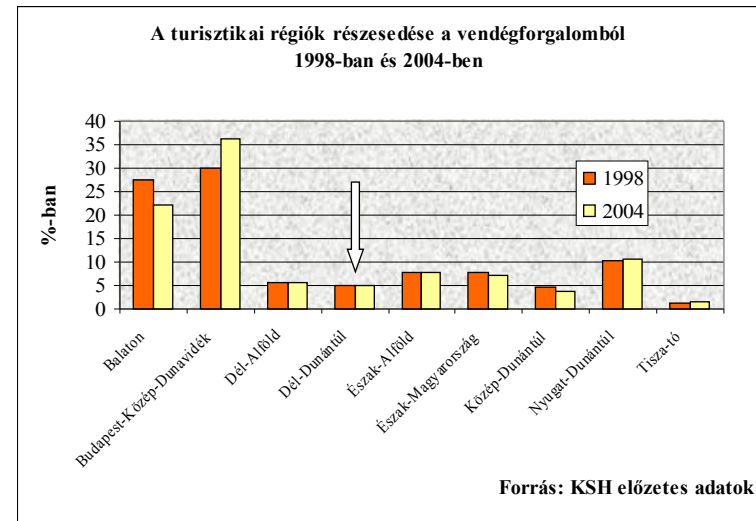
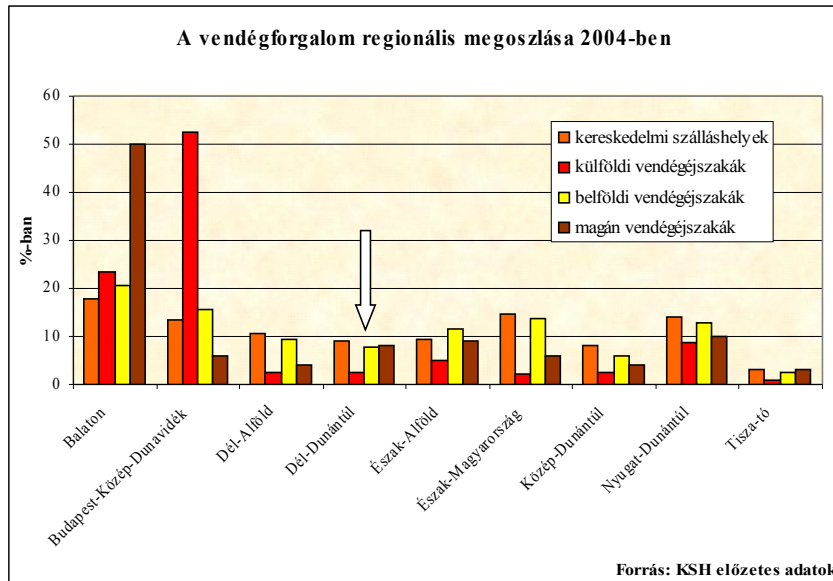
- Tájpotenciál és hasznosítás:
 - _ Idegenforgalom, a régió vidéki turizmusa



Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

A régió felépítése I. Természeti adottságok 5.

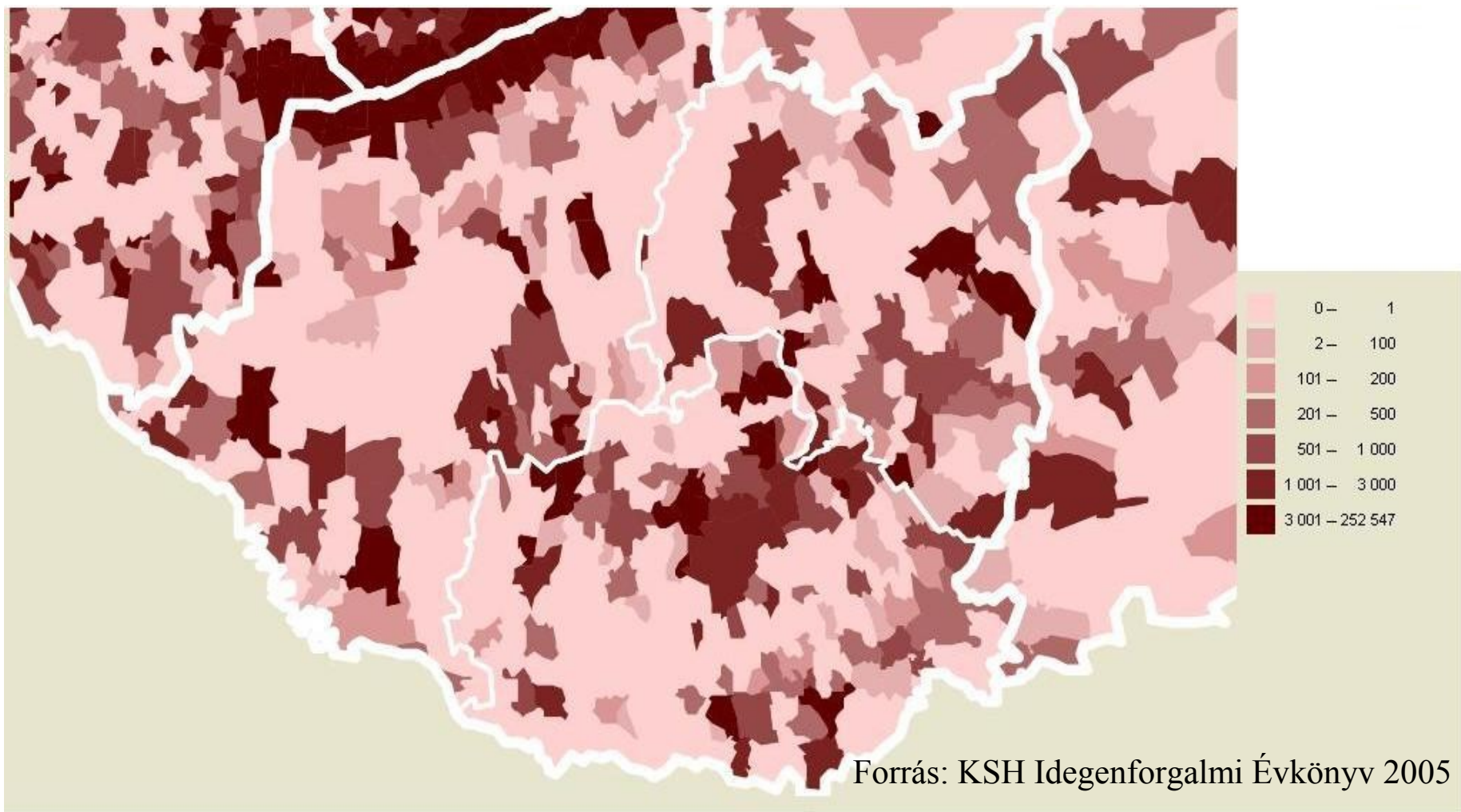
- Tájpotenciál és hasznosítás:
 - Idegenforgalom, a régió turisztikai pozíciója



Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

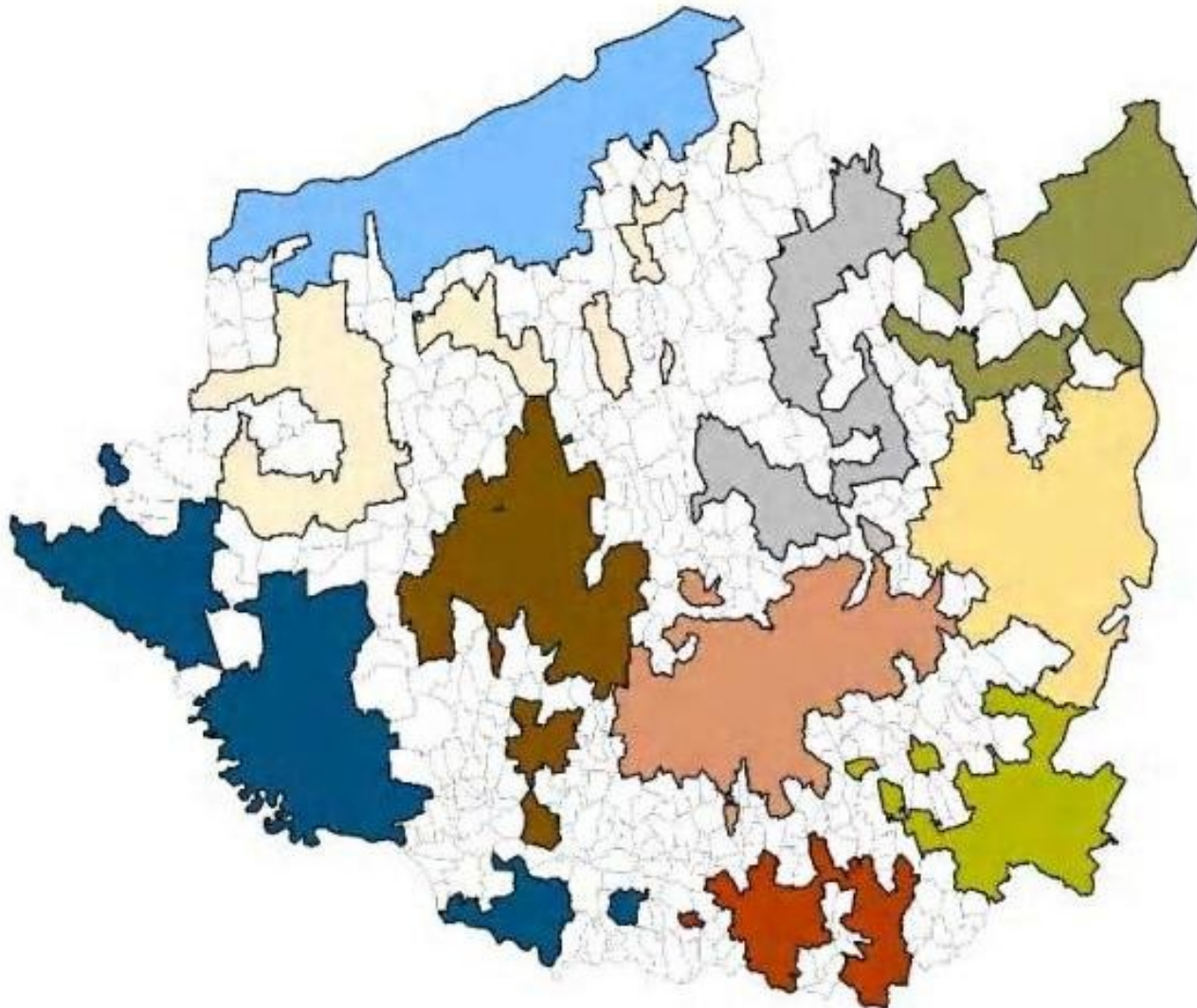
Fajlagos teljesítmény mutatók (szálláshelyek kapacitásai és vendégforgalma)

Az 1000 helyi lakosra jutó vendégéjszakák száma a kereskedelmi és magánszálláshelyeken



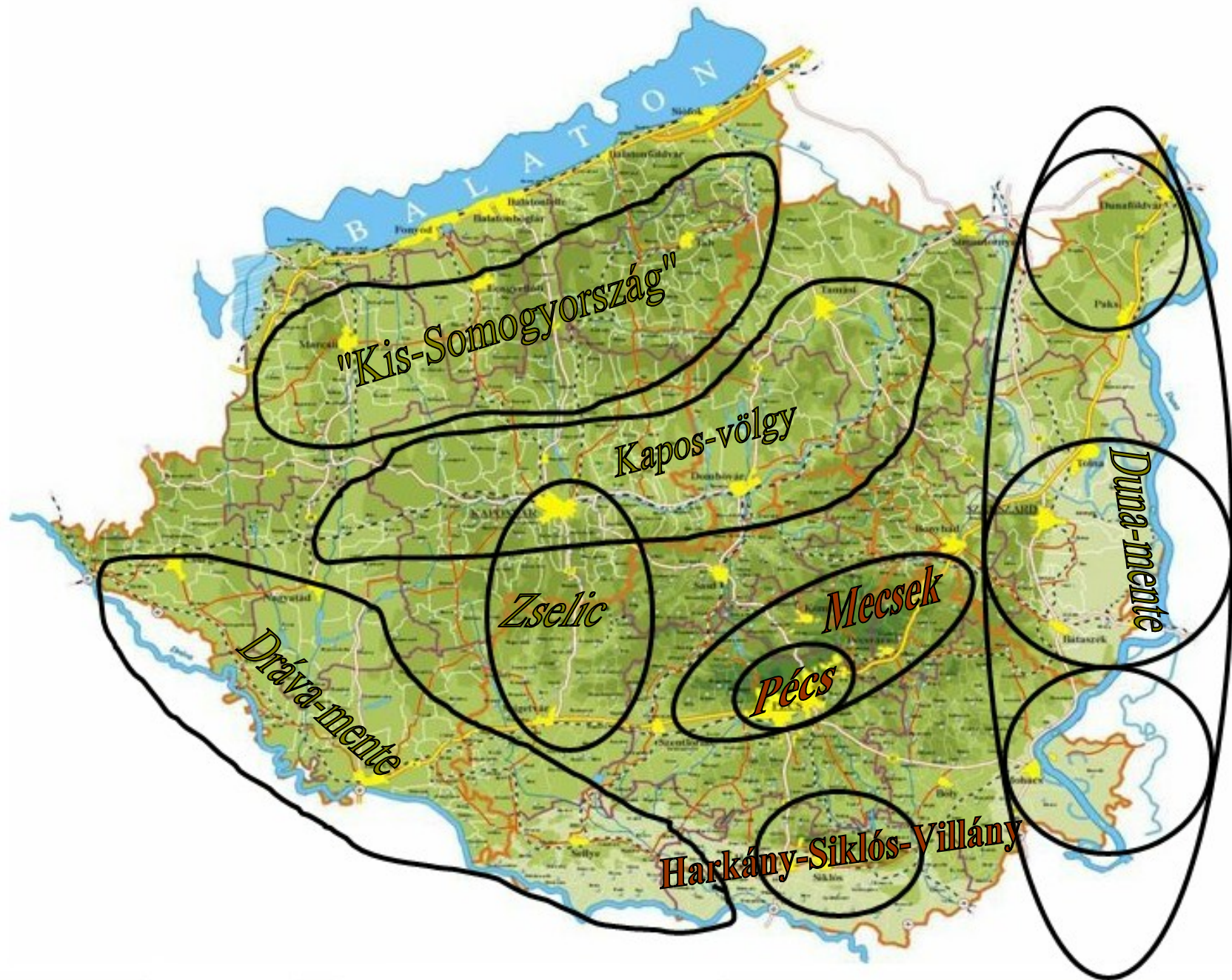
A Dél-Dunántúl turisztikai magterületei

(Puczkó L.- Aubert A.- Szabó G. 2007)



Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

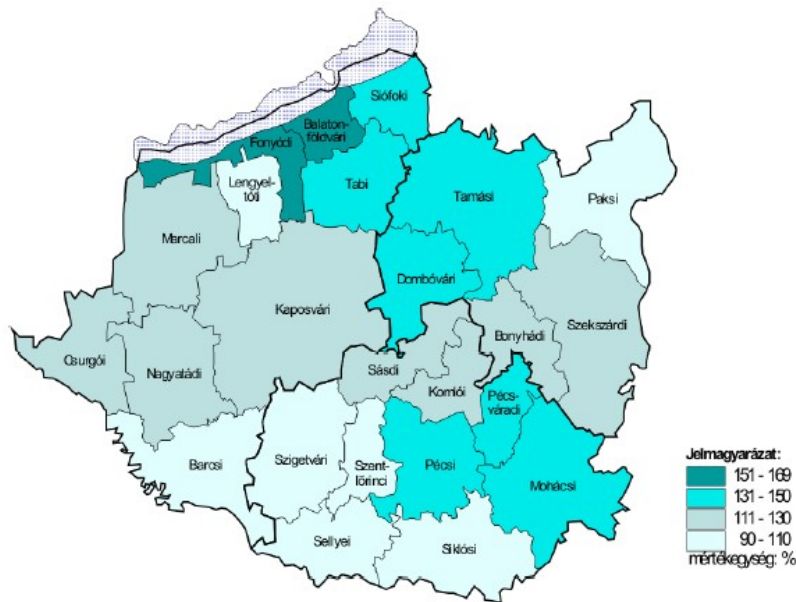
A Dél-Dunántúl turisztikai desztinációi



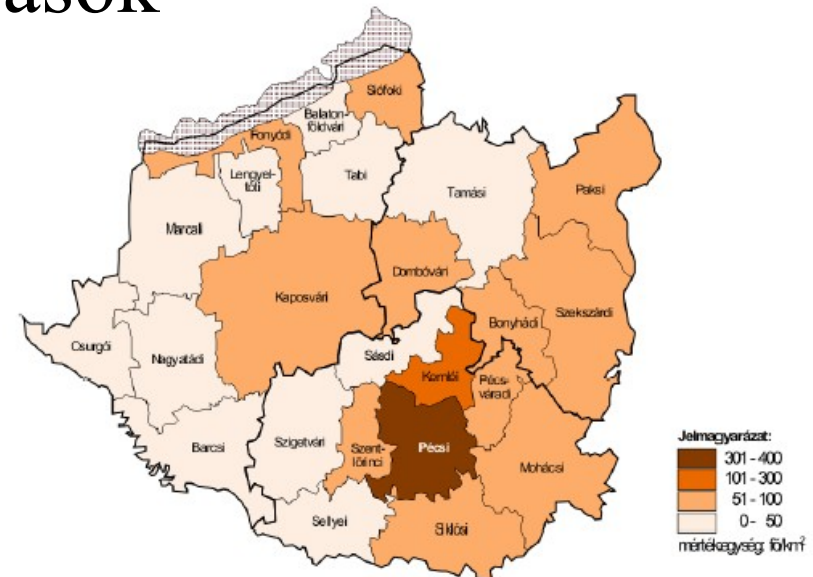
A régió felépítése II. Népeség, humán erőforrások

- Népesedési folyamatok

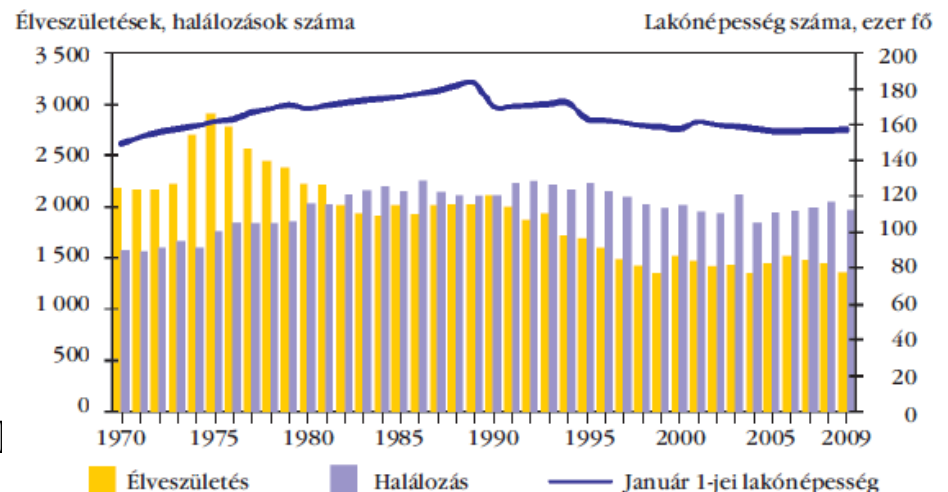
Oregedési index kistérségenként
2001



A kistérségek népsűrűsége
2001



A természetes népmozgalom és a lakónépeség alakulása Pécsen

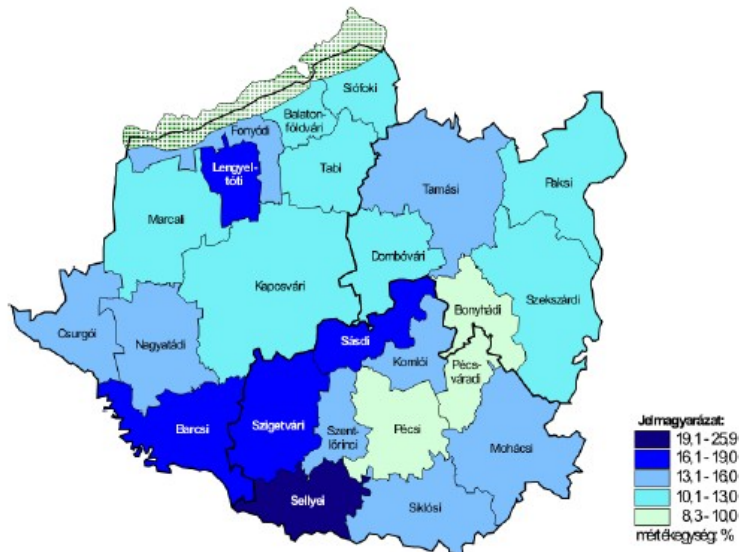


A régió felépítése II. Népeség, humán erőforrások, kultúra 2.

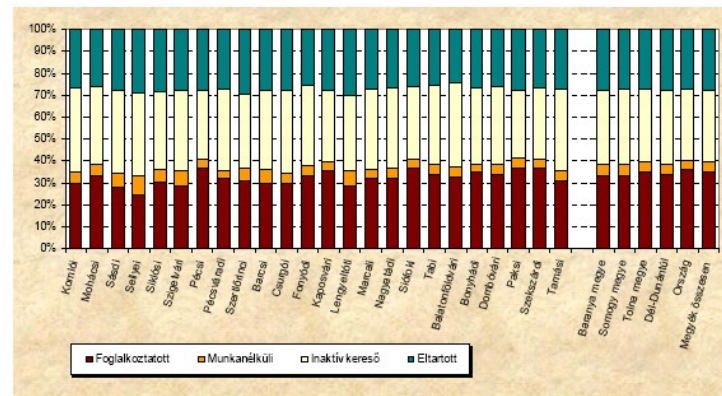
Életminőség

- Gazdasági aktivitás
- Jövedelmi helyzet
-

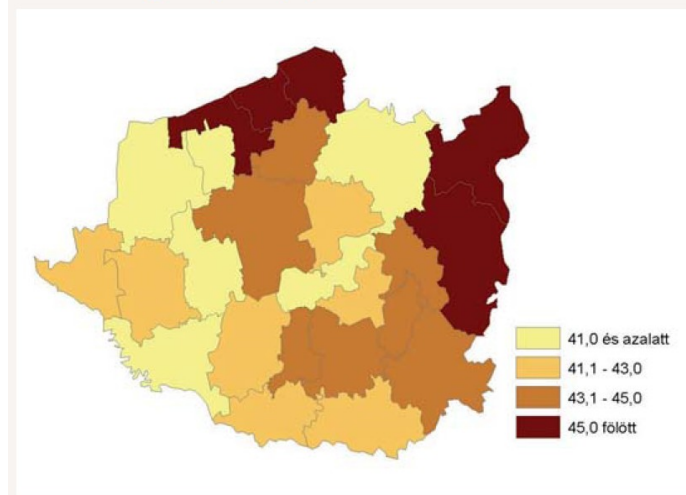
A munkanélküliek gazdaságilag aktívakon belüli aránya kistérségenként 2001



A népesség gazdasági aktivitás szerinti összetétele 2001



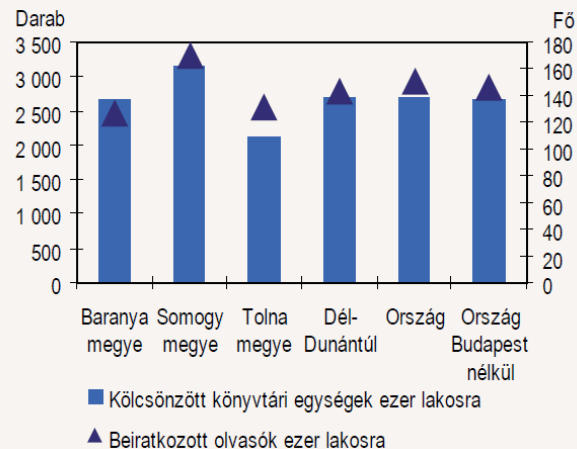
Az adófizetők népességen belüli aránya a Dél-Dunántúli kistérségeiben, 2009 (%)



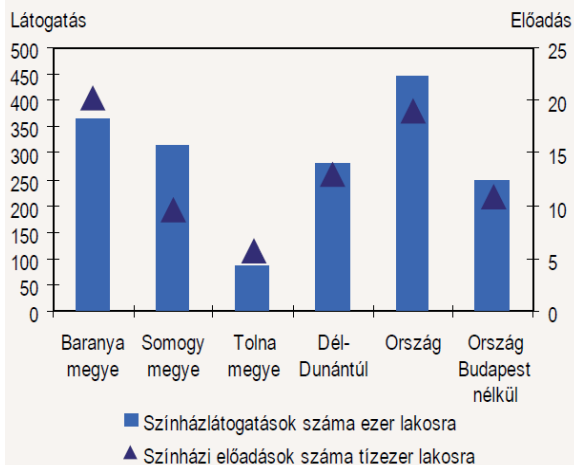
Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

Kulturális jellemzők

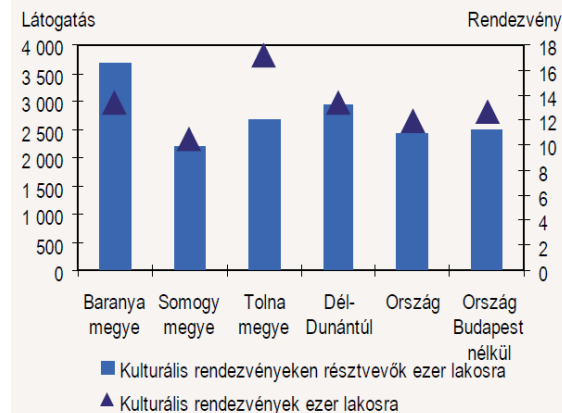
A települési könyvtárak fontosabb jellemzői, 2009



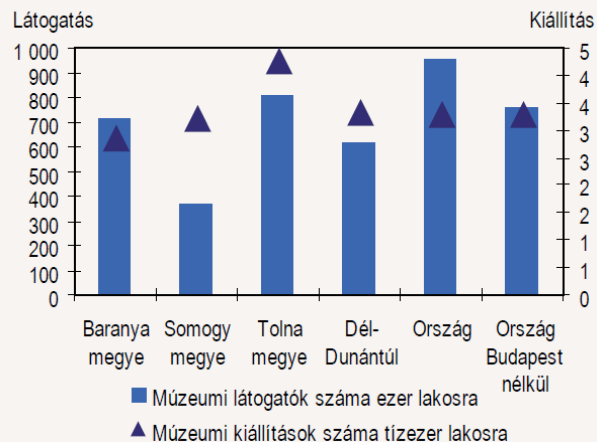
A színházak fontosabb jellemzői, 2009



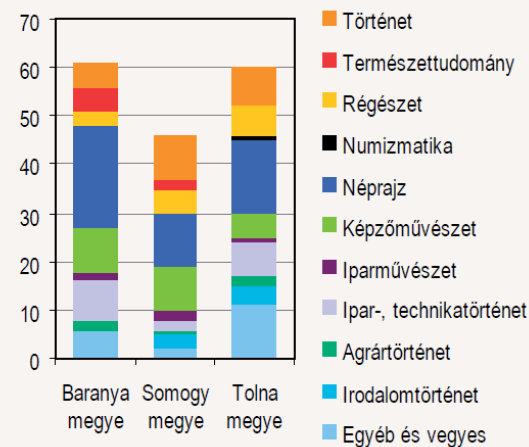
A kulturális rendezvények fontosabb jellemzői, 2009



A múzeumok fontosabb jellemzői, 2009



Az állandó kiállítások száma témák szerint, 2009

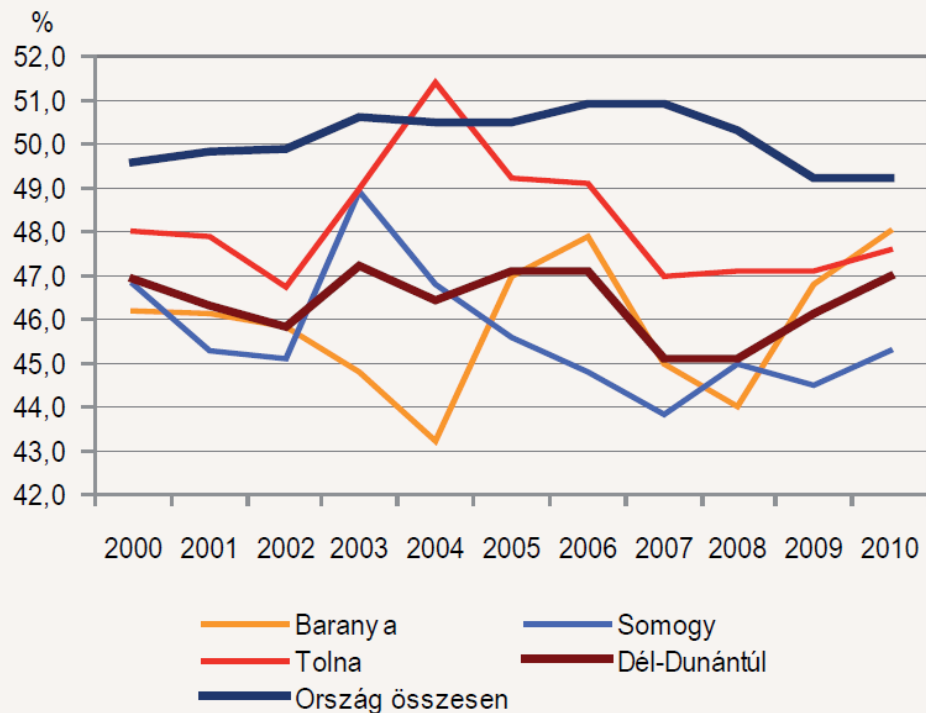


www.ksh.hu

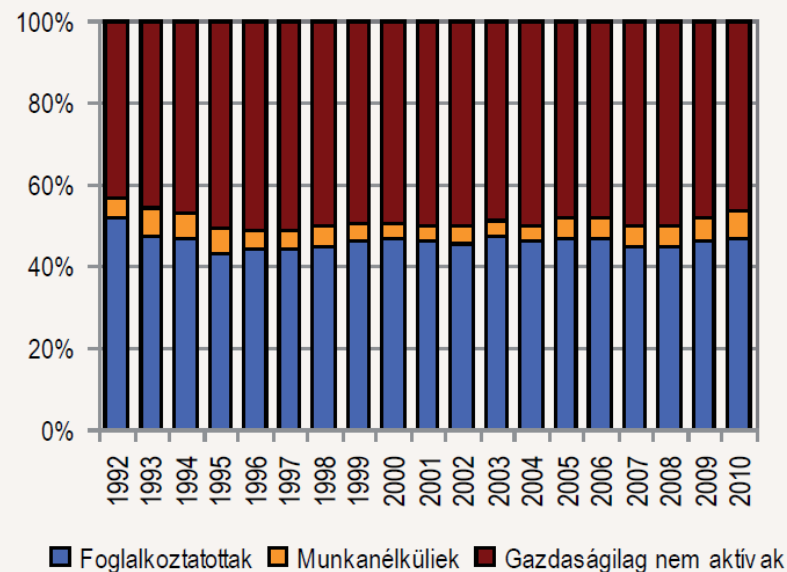
Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

Foglalkoztatottság, gazdasági aktivitás

A foglalkoztatási arány alakulása*



A gazdasági aktivitás megoszlásának alakulása*

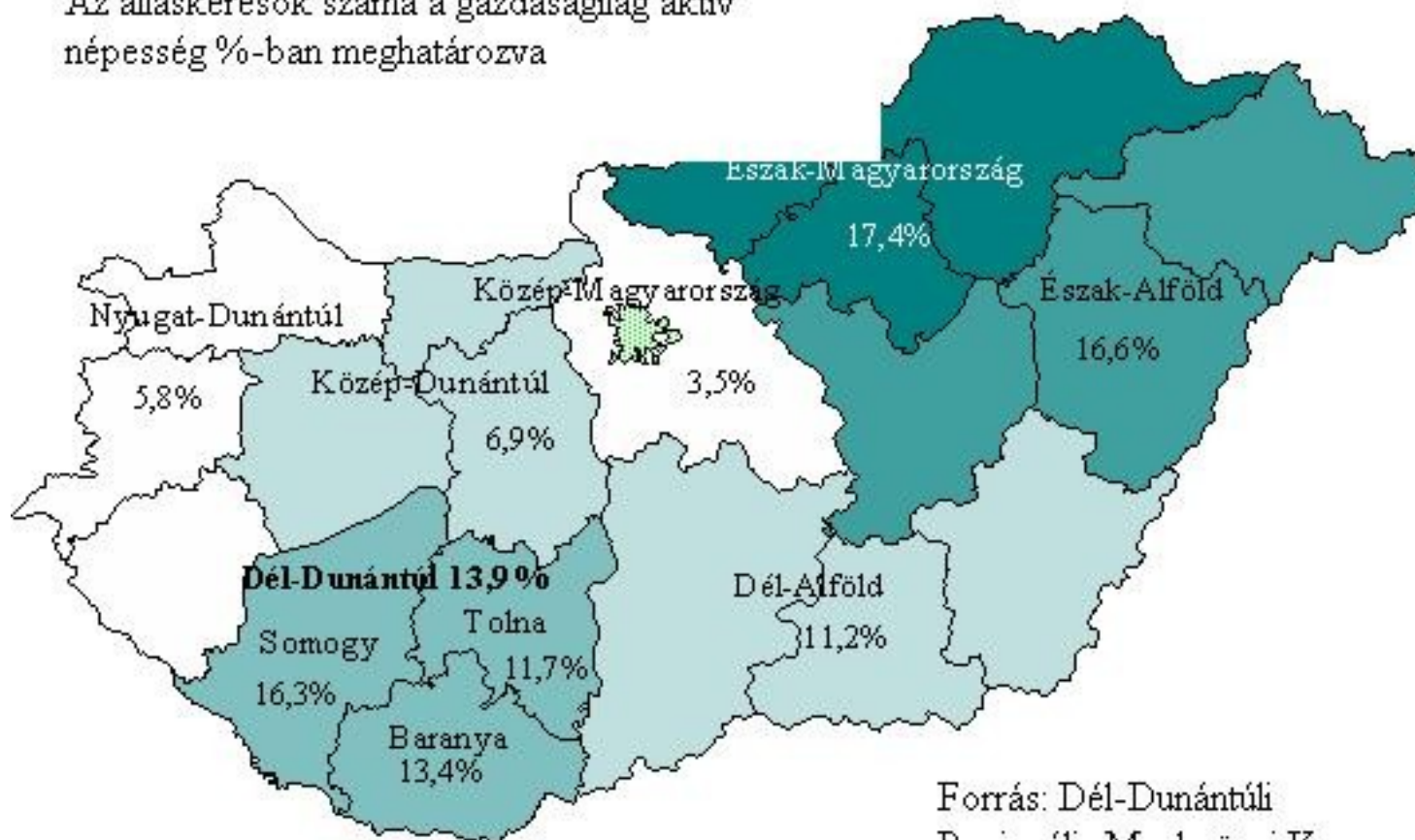


www.ksh.hu

Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

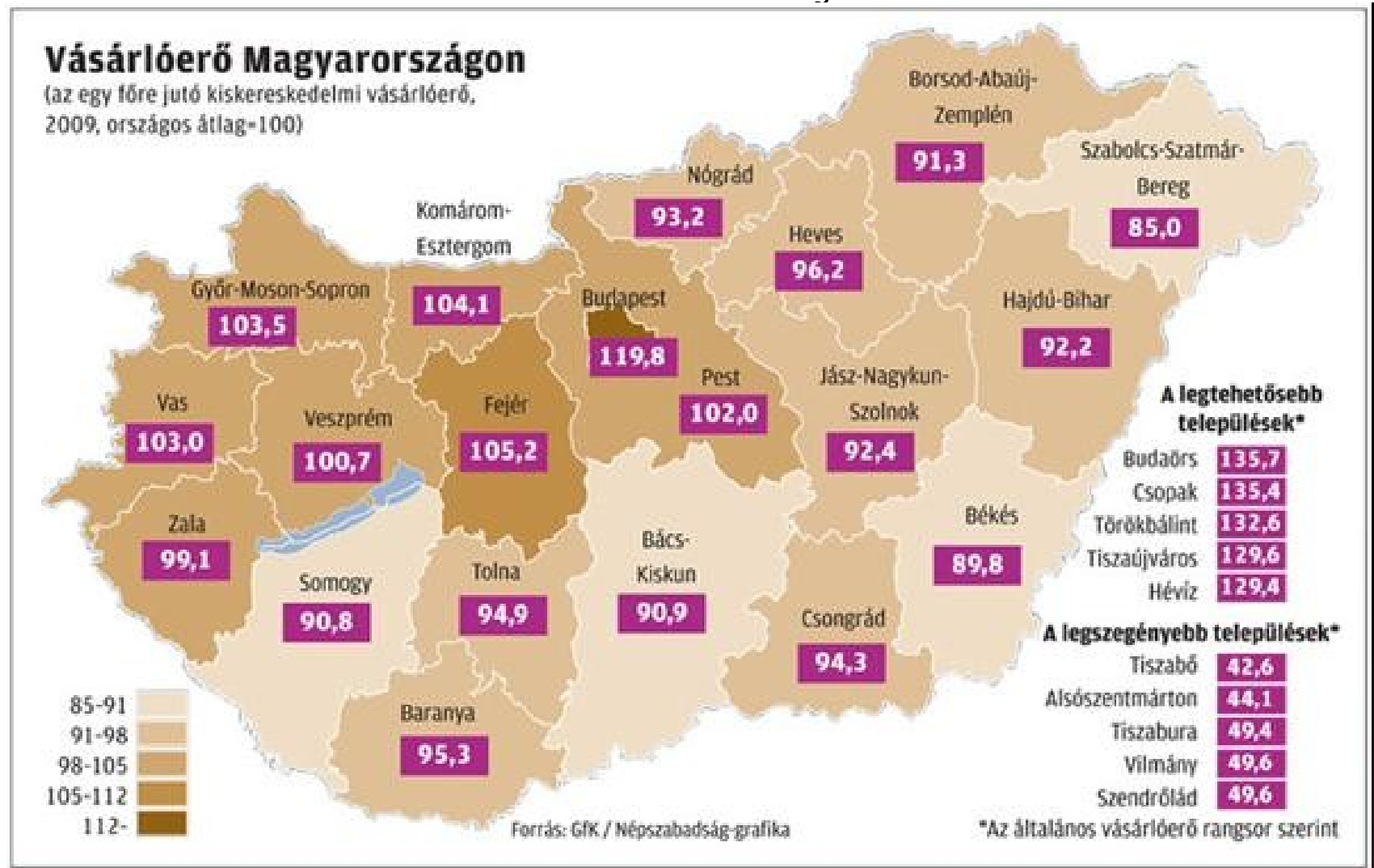
Munkanélküliség országos összevetésben (2008)

Az álláskeresők száma a gazdaságilag aktív népesség %-ban meghatározva



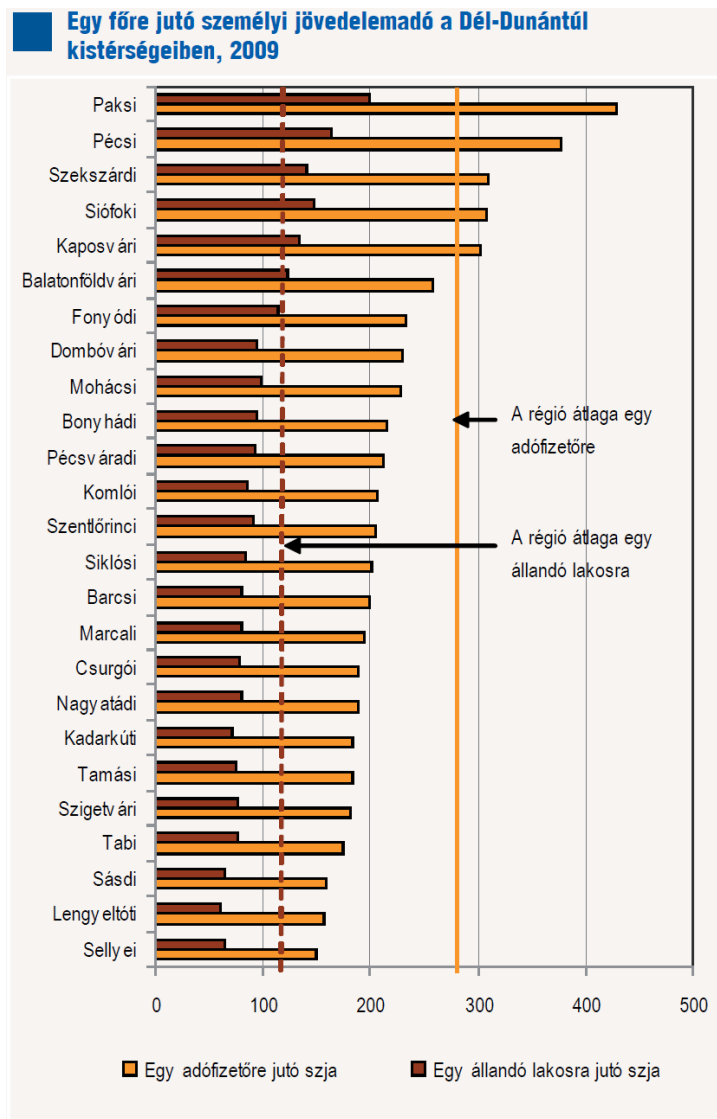
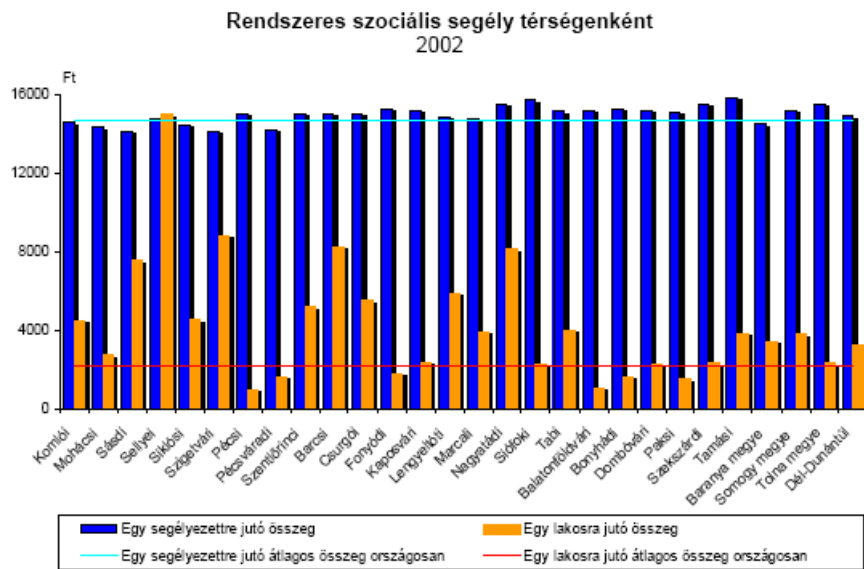
Forrás: Dél-Dunántúli
Regionális Munkaügyi Kp.

Jövedelmi helyzet



Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

Jövedelmi különbségek, szociális problémák

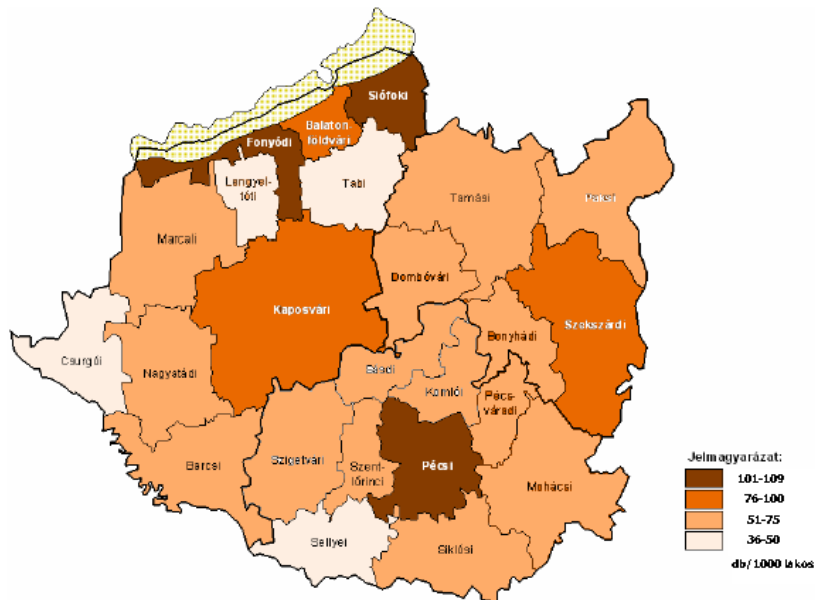


Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

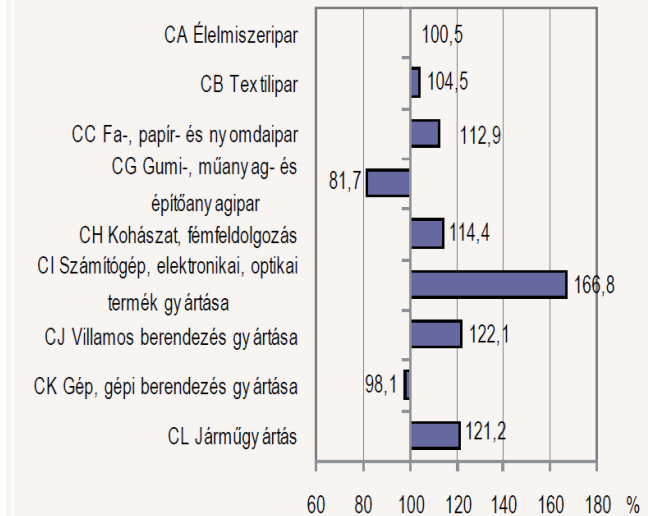
A régió felépítése III. Gazdasági szerkezet és színvonal

- Gazdasági tevékenységek
 - Gazdasági ágak
 - Iparágak jellemzői

Vállalkozás-sűrűség kistérségenként a Dél-Dunántúlon
2003. december 31.

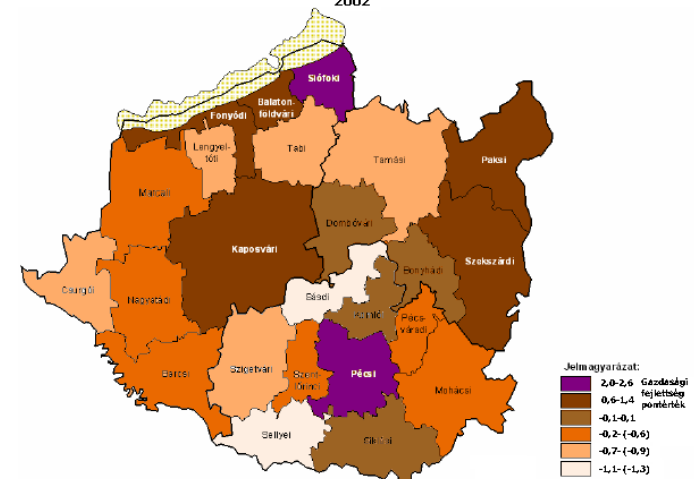


Az ipari termelés volumenindexe a jellemzőbb feldolgozóipari ágazatokban a Dél-Dunántúlon*, 2010* (2009=100%)



* A legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai alapján.

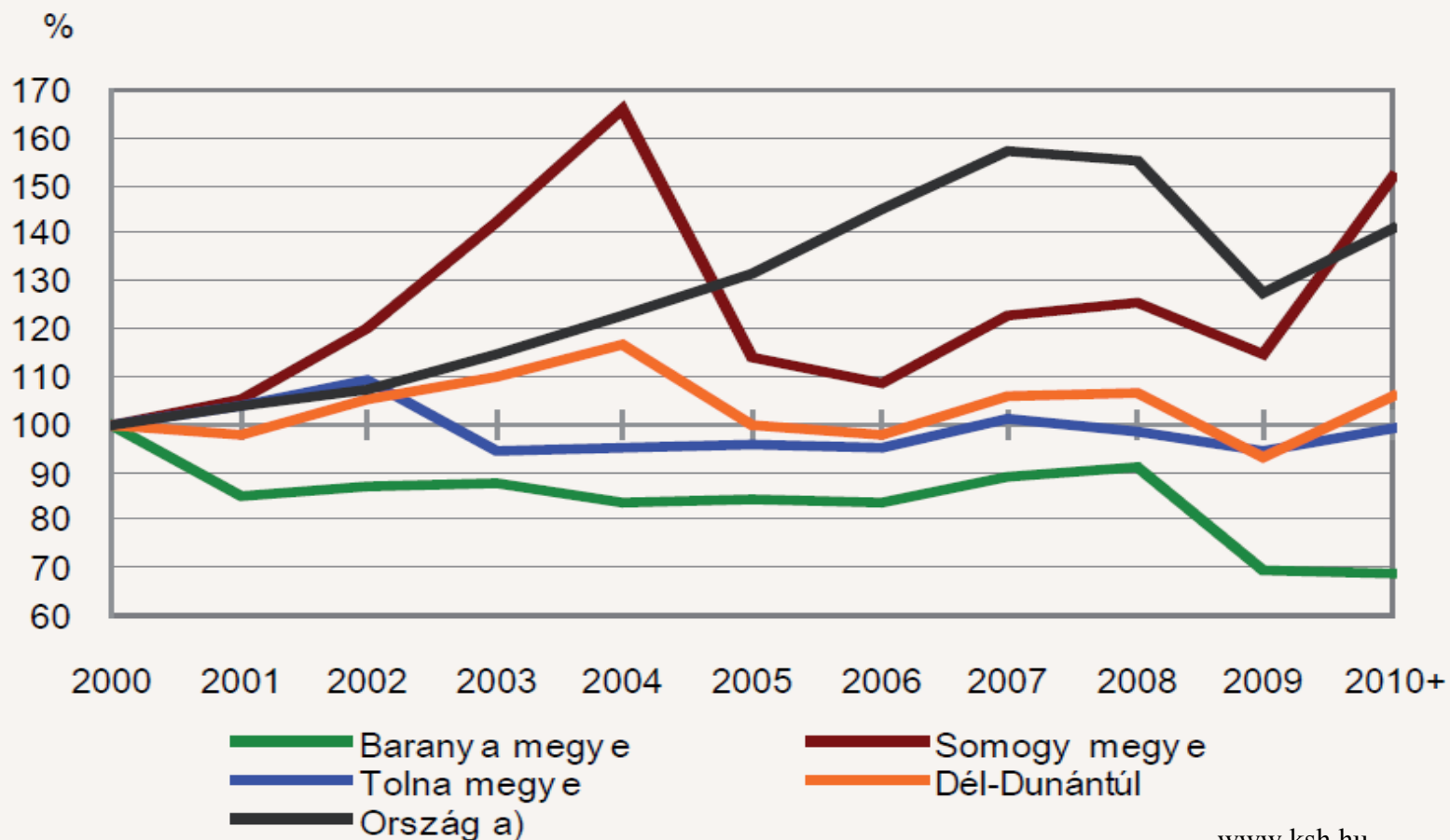
A kistérségek gazdasági fejlettsége a Dél-Dunántúlon
2002



Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

Ipari fejlődés

Az ipari termelés alakulása* (2000=100%)

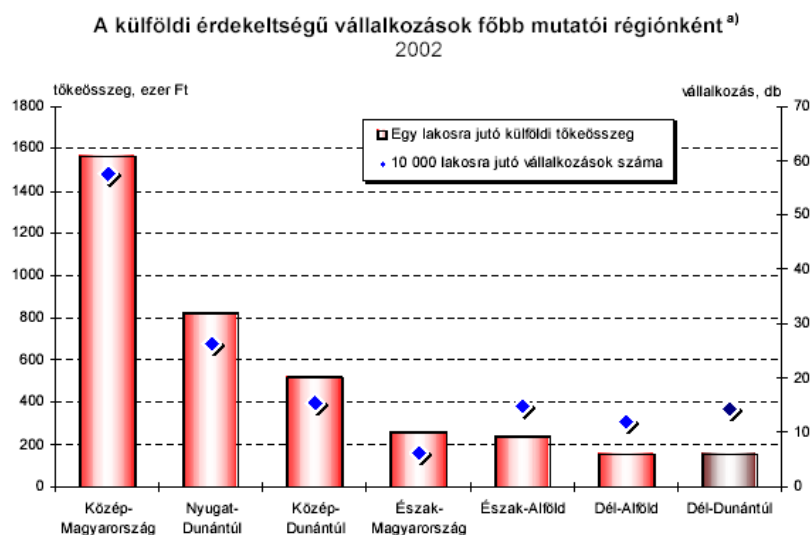


www.ksh.hu

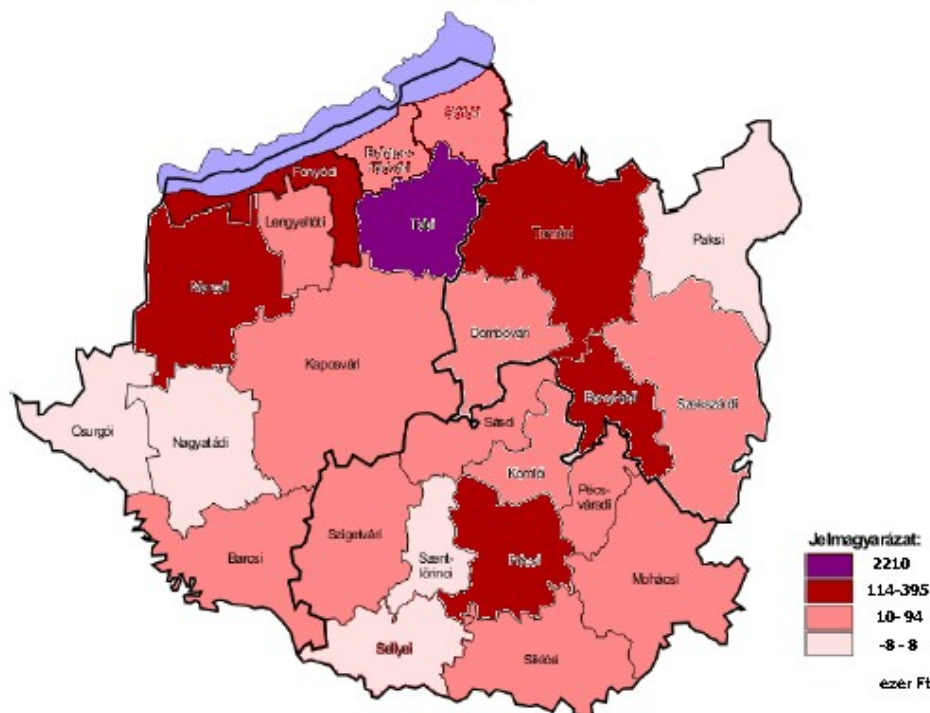
Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

A régió felépítése III. Gazdasági szerkezet és színvonal

- Külföldi működő-tőke



Egy lakosra jutó külföldi tőke a dél-dunántúli régió kistérségeiben
2002



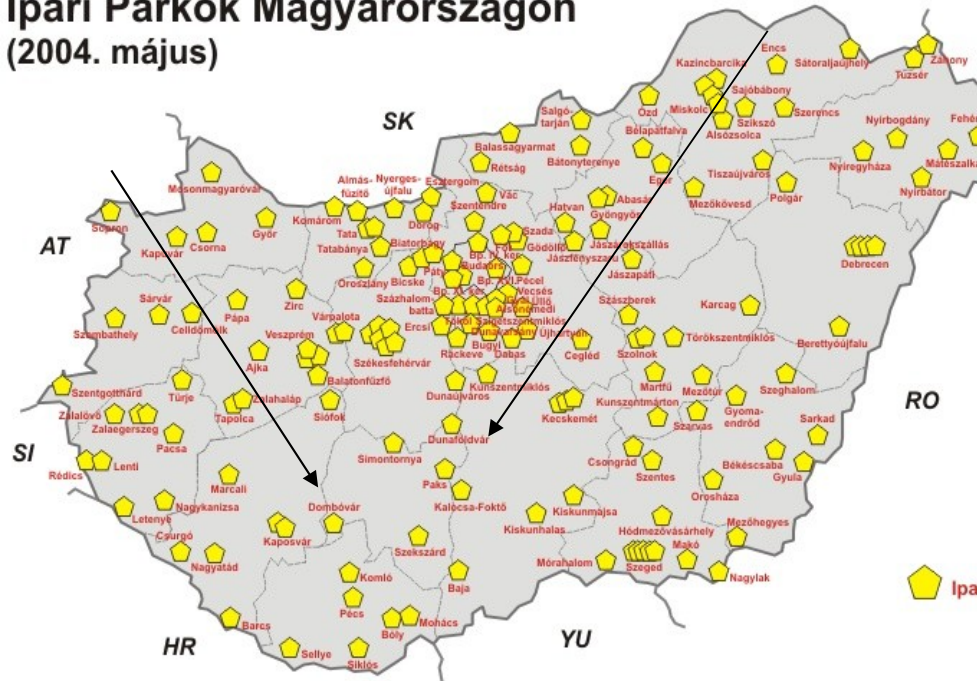
a) A régiók az egy lakosra jutó külföldi tőkeösszegek csökkenő sorrendjében.

Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

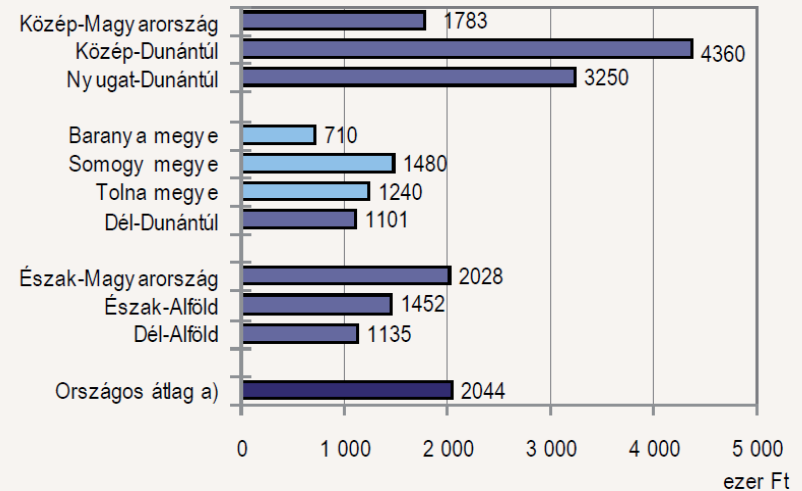
Ipari parkok, ipari termelés



Ipari Parkok Magyarországon (2004. május)



Az ipari termelés egy lakosra jutó értéke*, 2010+

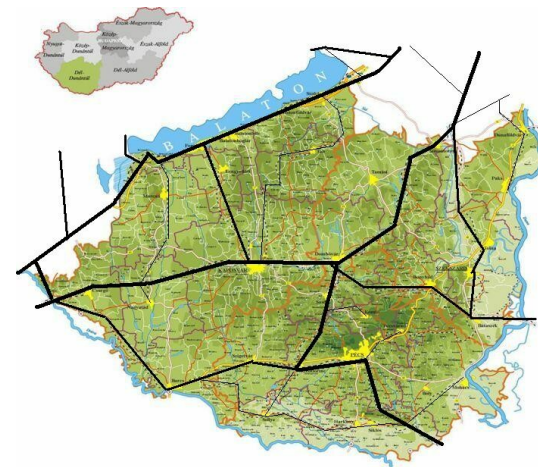
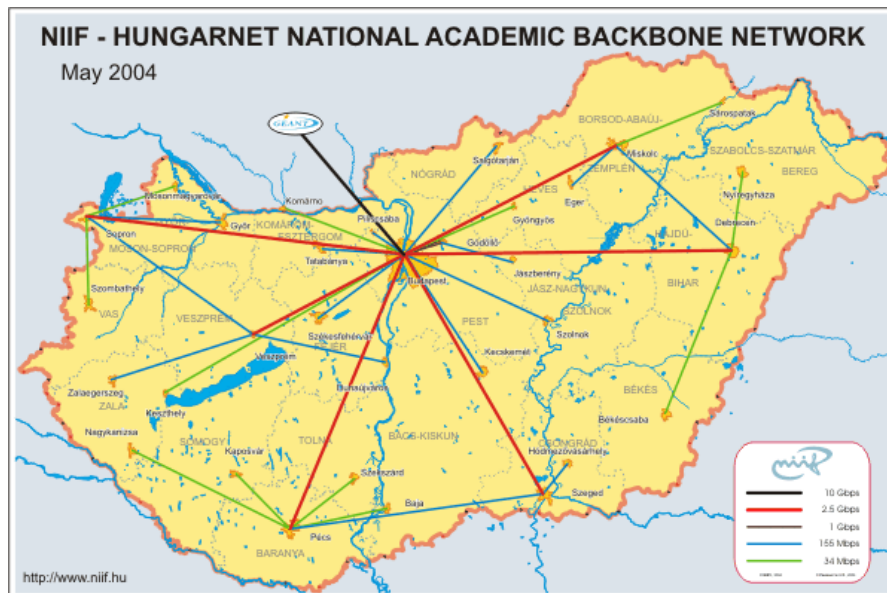
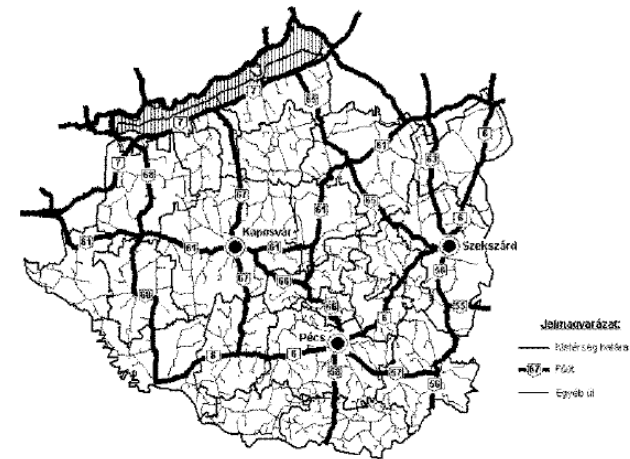


* A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai alapján.
a) Országhatáron kívüli termeléssel együtt.

www.ksh.hu

A régió felépítése IV. Tercier és kvaterner szektorok helyzete

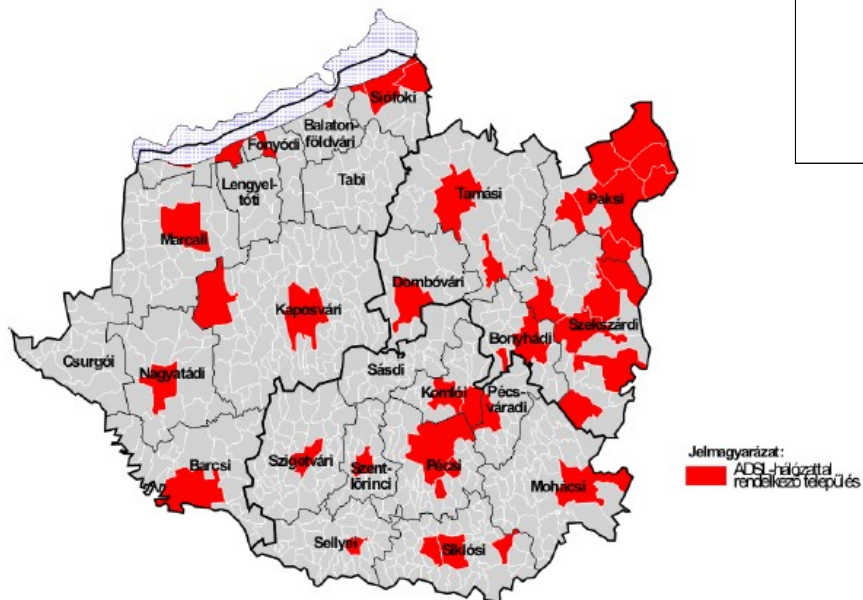
- Tercier ágazatok
 - Közlekedés (közúti és vasúti hálózat)
 - hírközlés



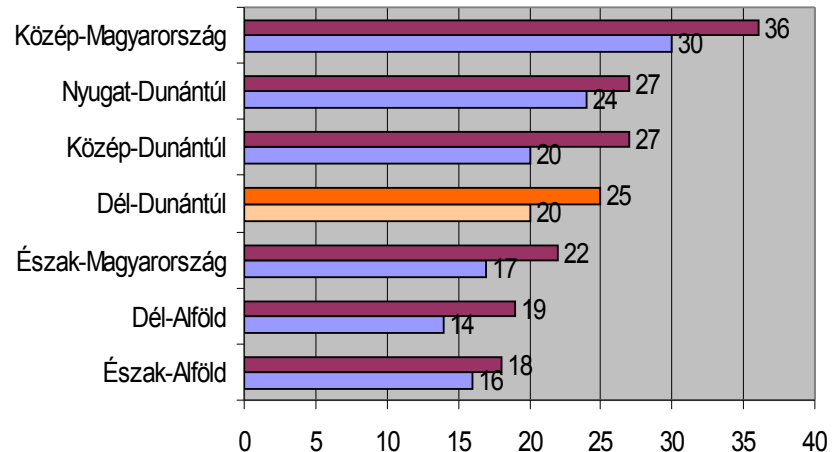
Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

Informatika

ADSL-hálózattal rendelkező települések Dél-Dunántúl kistérségeiben
2003



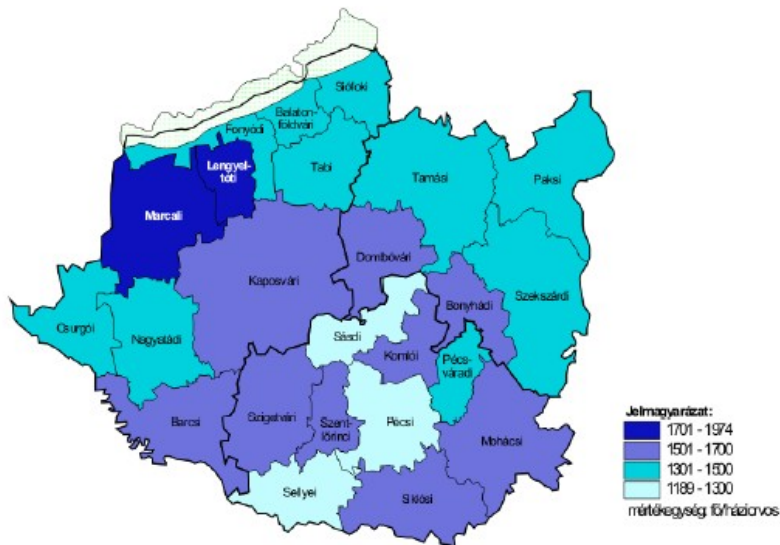
A háztartások számítógép-ellátottsága régióinként, %, 2001-2002 (TÁRKI)



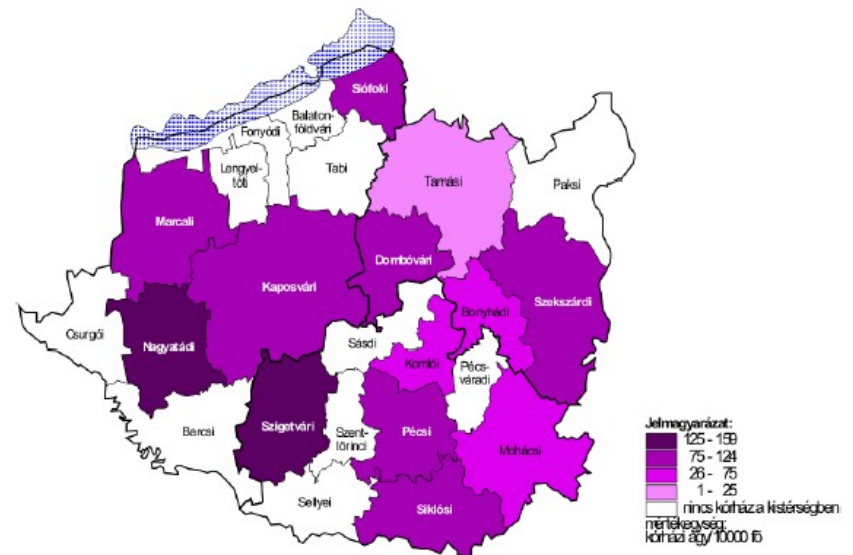
Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

Egészségügyi ellátás

Az egy házi orvosra és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma kistérségenként
2002

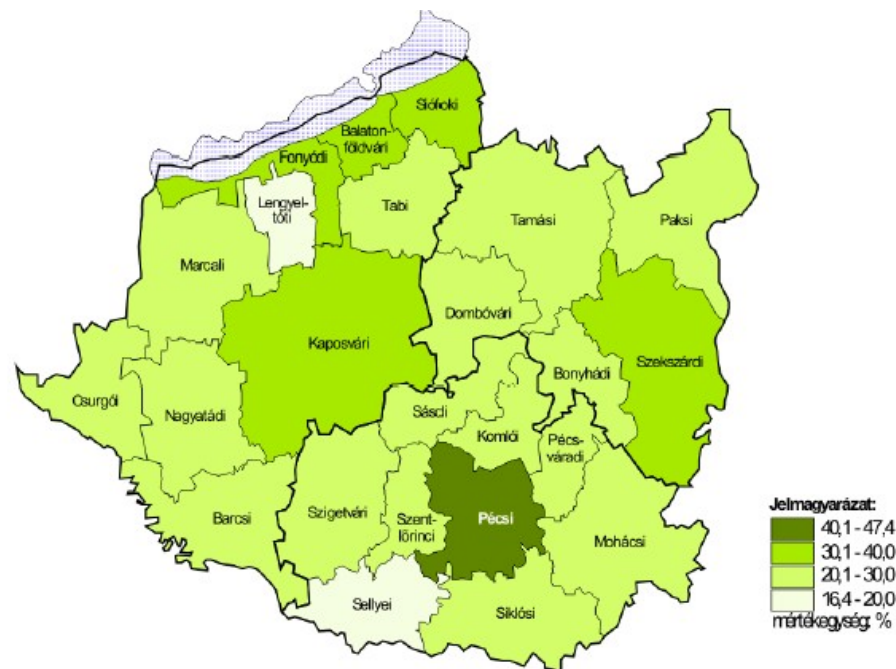
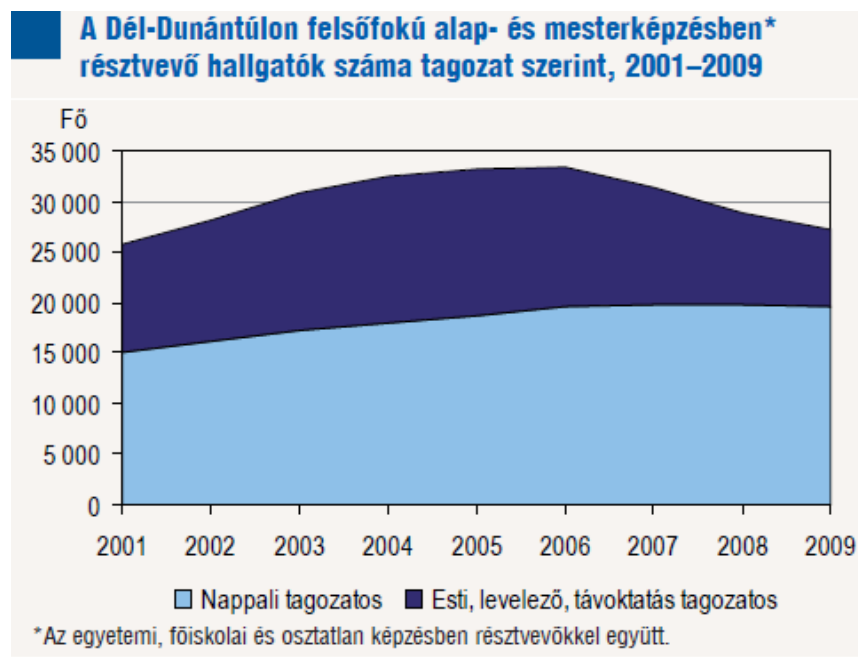


A kórházi ágyak 10 000 lakosra jutó száma kistérségenként
2002



Oktatás

A 18 éves és idősebb népességből a legalább középfokú végzettséggel rendelkezők aránya kistérségeként
2001



Oktatás, felsőoktatás

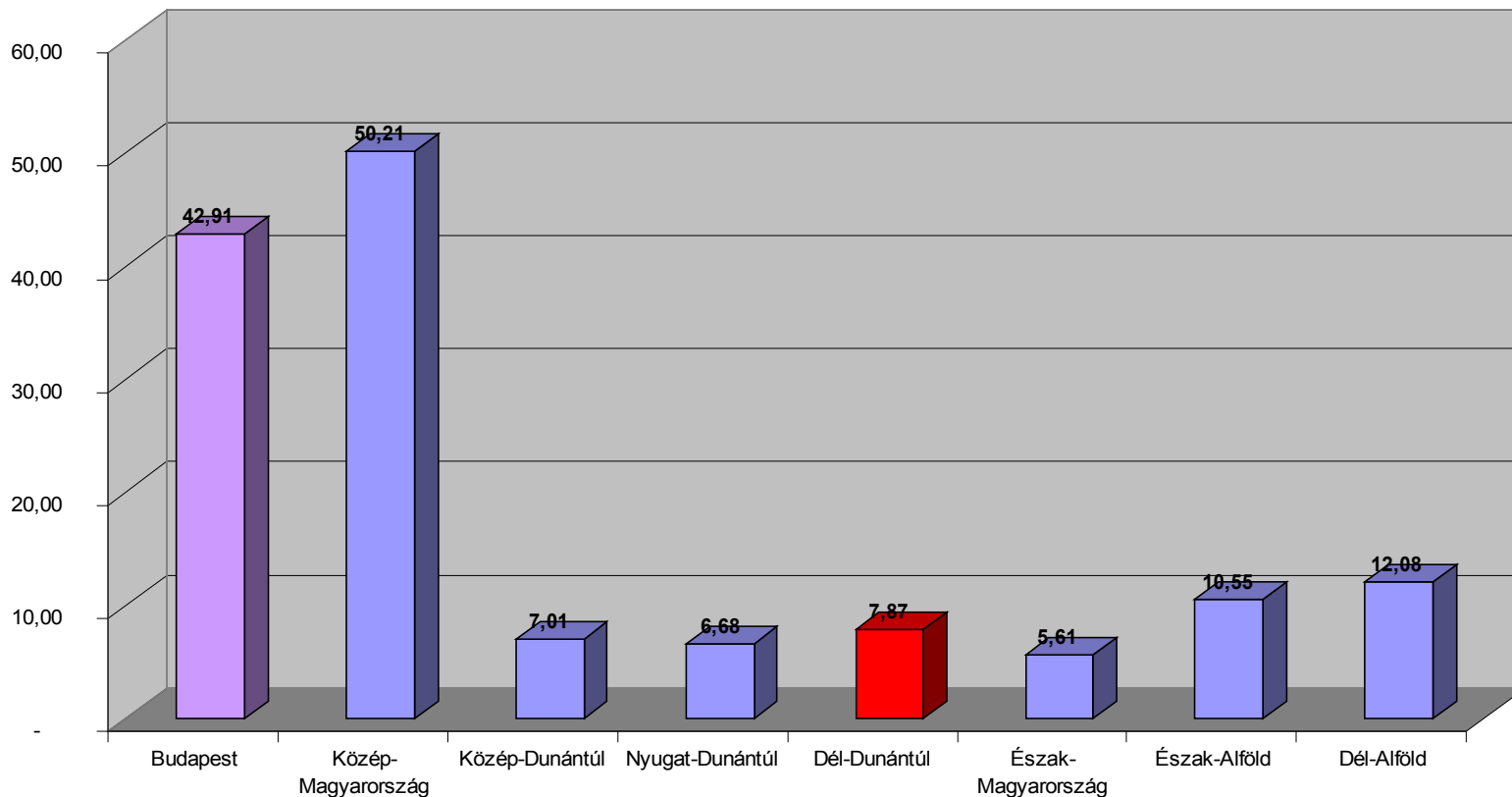
A felsőoktatásban résztvevő hallgatók száma
képzési szintek szerint, 2009/2010. tanév

Képzési szint	Baranya	Somogy	Tolna	Dél-Dunántúl	Ország	Régió az országos %-ában
	megye					
Felsőfokú szakképzés	1 536	502	260	2 298	18 511	12,4
Főiskolai szintű képzés	805	328	87	1 220	24 936	4,9
Egyetemi szintű oktatás	4 509	189	—	4 698	38 258	12,3
Felsőfokú alapképzés, BSc	11 978	2 693	1 045	15 716	220 489	7,1
Felsőfokú mesterképzés	1 669	23	—	1 692	19 322	8,8
Osztatlan képzés	3 788	44	—	3 832	25 070	15,3
Szakirányú továbbképzés	1 263	64	54	1 381	16 928	8,2
Doktori képzések (PhD-, DLA-)	859	52	—	911	6 817	13,4
Mindösszesen	26 407	3 895	1 446	31 748	370 331	8,6

Magyarország régióinak f

Kutatás-fejlesztés

A kutató- és fejlesztőhelyek megoszlása régióinként, % 2002

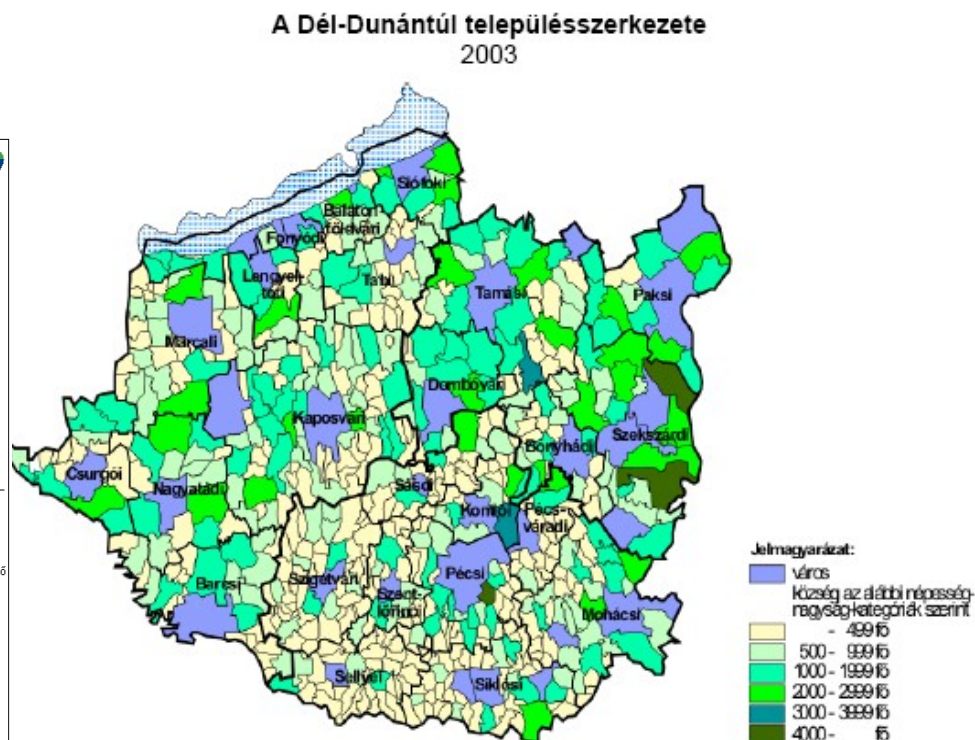
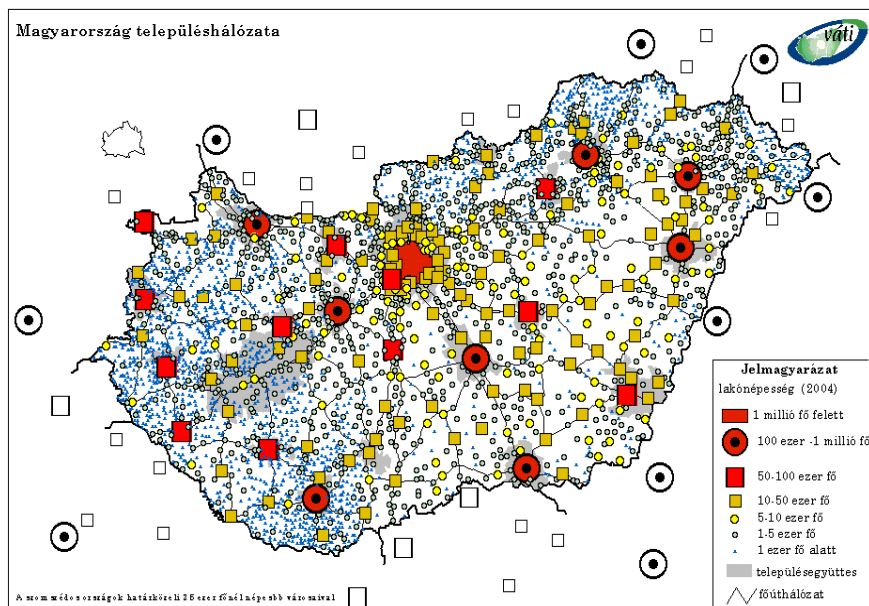


Forrás: KSH, 2002 (RIS Gál Zoltán szerkesztése)

Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

A régió felépítése V. Településhálózat, lakossági infrastruktúra

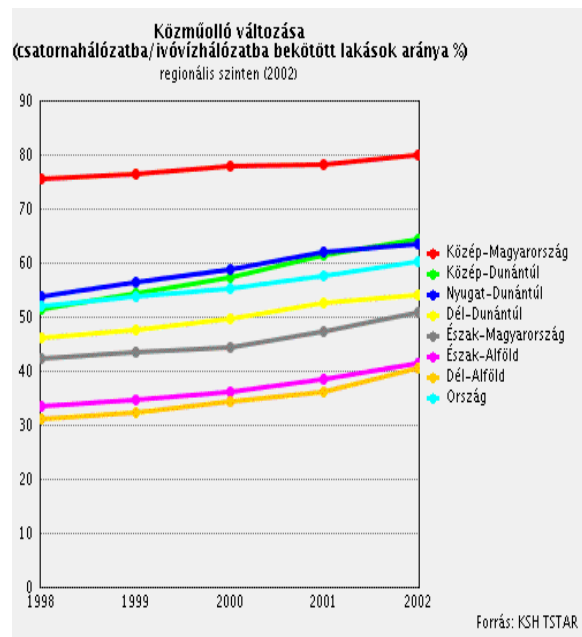
- Településhálózat



Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

A régió felépítése V. Településhálózat, lakossági infrastruktúra

- Lakossági infrastruktúra
 - Víz, gáz, csatorna



Szennyvízcsatorna-hálózatba kapcsolt lakások aránya[%] (1996-2003)

Régió és megyénként	1996	1997	1998	1999	2001	2002	2003
Dél-Dunántúl	40,2	41,9	42,9	44,4	49,5	50,8	54,4
Baranya	52,2	53,8	55	56,4	60,7	62,3	64,6
Somogy	33,6	35,8	36,8	38,7	43,9	44,9	49,8
Tolna	29,9	31,1	31,8	33,1	38,8	40	43,7

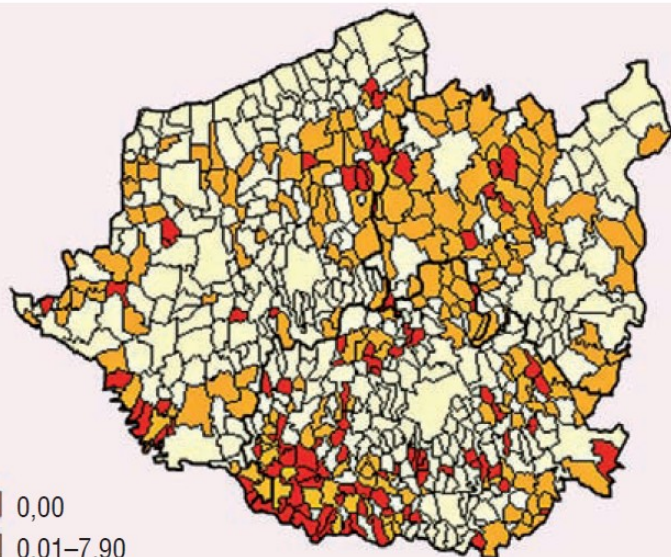
Forrás: KSH - TSTAR

- Lakásállomány

Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

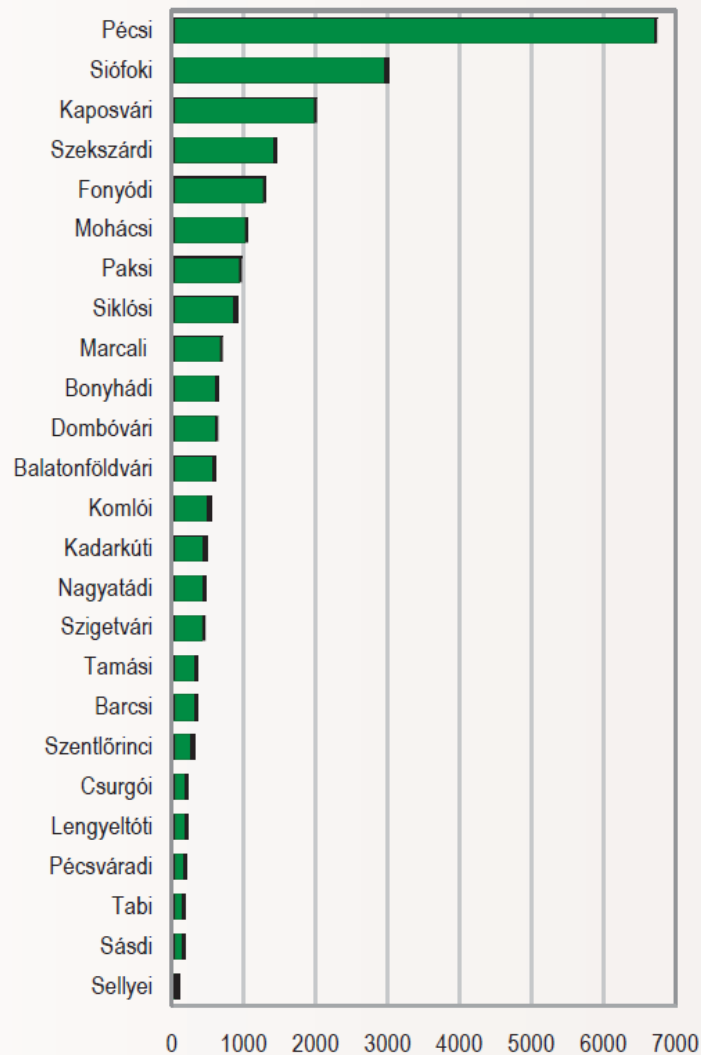
Lakásállomány, lakásépítés

Az 1000 lakosra jutó épített lakások száma a Dél-Dunántúlon, 2000–2008

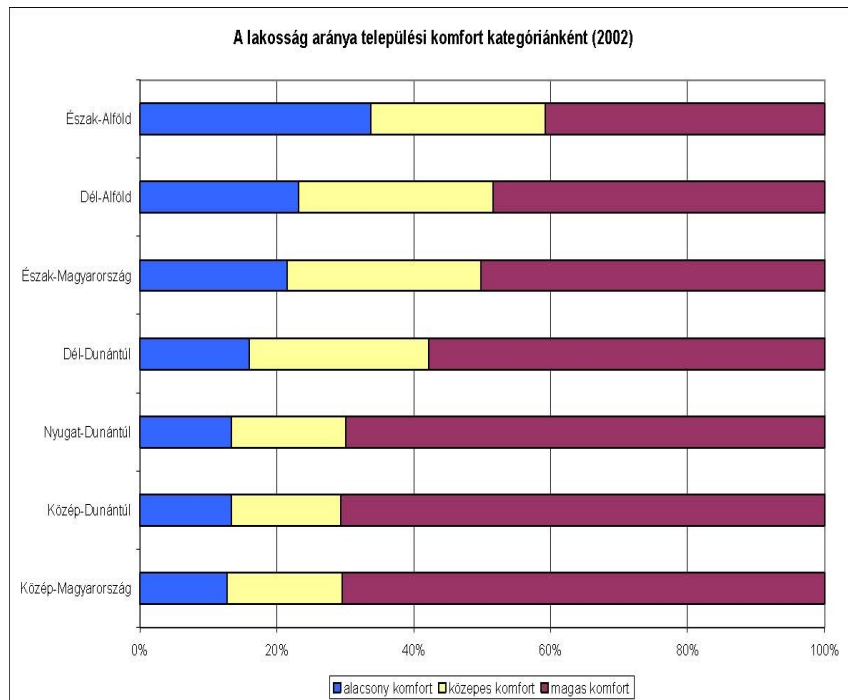


www.ksh.hu

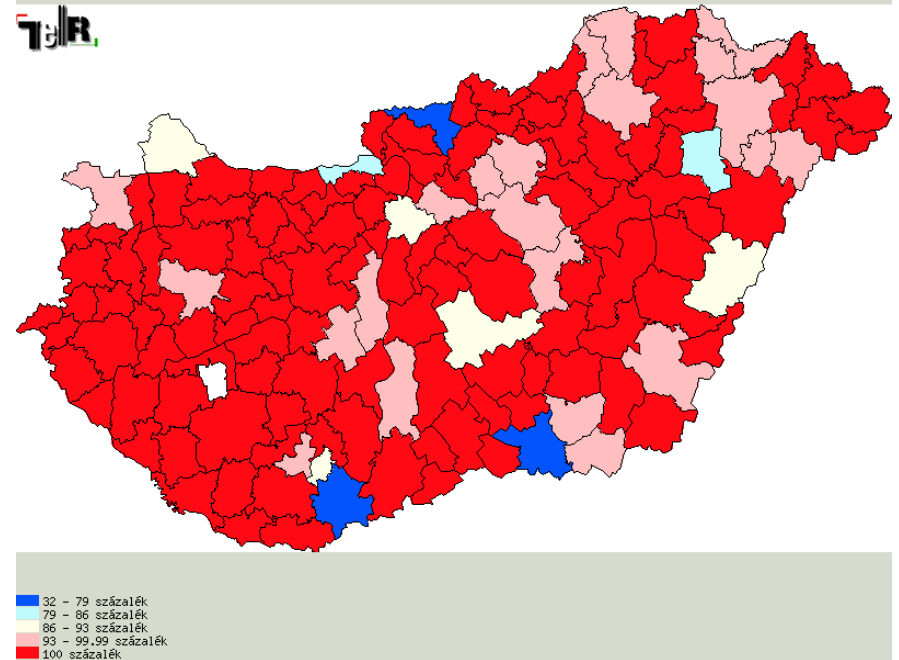
Az épített lakások száma a régió kistérségeiben 2000–2008



A régió felépítése V. Településhálózat, lakossági infrastruktúra



Tisztított, közszatornában elvezetett szennyvizek arány (kistérségenként)



Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

A régió felépítése VI. Összefoglalás

A DÉL-DUNÁNTÚL TERMÉSZETI ADOTTSÁGAI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZETE	
FÖLDRAJZI POZÍCIÓ	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ déli nyitottság, "déli kapu" szerep	- viszonylagos távolság a fő európai fejlődési tengelyektől - országon belüli peremhelyzet
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ az európai növekedés centruma keletebbre húzódik (délnémet és észak-olasz tartományok) ➤ intenzívebb bekapcsolódás a mediterrán gazdasági folyamatokba	➤ délszláv konfliktus tartósan ígérkező elhúzódása
VÁLTOZATOS GEO- ÉS ÖKOPOTENCIÁL	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ az ország egyik legváltozatosabb geomorfológiai képet mutató területe + gazdag ásványlelőhelyek, gyógyhatású termálvizek és ivóvízkészletek + változatos növény- és állatvilág, jelentős védett természeti értékek + jók a mezőgazdasági adottságok és erdőgazdaság művelésre az erdőterületek aránya az országos átlag felett van + a régió éghajlata a klimatikus szélsőségektől mentes, submediterrán + Zala megye az általános képet a szénhidrogén készletekkel, a subalpin klímával és a Kisbaltonnal, mint védett természeti együttesével gazdagítja	- leértékelődött természeti erőforrások - a bányaművelés rekultivációja és tájrehabilitáció szükséges
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ a környezet és gazdaság hatékony összhangja kialakul	➤ a környezet-, természet- és tájvédelem nem kap kellő hangsúlyt

Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

TELEPÜLÉSSZERKEZET

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ viszonylag fejlett régióközpont + kiegyensúlyozottabb városszerkezet Zala megyével	- szélsőséges településszerkezet és funkcióhiányos térségi központok
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ diplomáciai és gazdaságdiplomáciai alközpont kialakulása ➤ dezurbanizációs tendenciák erősítik a rurális területek pozícióit ➤ hálózatszerű városfejlesztés	➤ az aprófalvas peremvidékek elnéptelenedése ➤ a térség nagyvárosai között versengés kerül előtérbe

KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ a térség a nehézipar fejlesztésének nem volt elsődleges célterülete + az utóbbi évtizedben az agrártermelés válsága miatt a mezőgazdaság környezetkárosító hatásai csökkentek	- növekvő kommunális hulladékmennyiség - levegő szennyezettsége a megyeszékhelyeken és a tranzitközlekedés okozta légszennyezés miatt jelentős - pontszerű veszélyes hulladék források (pl. Garé) - a bányászati tevékenységből származó örökség
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ a környezeti értékek köré épített gazdaságfejlesztési stratégia és gyakorlat ➤ az önkormányzati és a magán szféra hatékony együttműködése a kommunális infrastruktúra fejlesztésében ➤ a környezetállapot stabilitásának megőrzése a Balaton térségében	➤ forráshiány a környezeti károk felszámolására és környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztésére

EMBERI ERŐFORRÁSOK	
DEMOGRÁFIA ÉS ETNIKAI ÖSSZETÉTEL	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ etnikai sokszínűség + a német és horvát kisebbség szoros anyaországi kapcsolatokkal rendelkezik	- kedvezőtlen korösszetétel, az aktív népesség csökken - cigány népesség dominanciája a legelmaradottabb területeken
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ a dezurbanizáció a falu közösségek erősödését szolgálja ➤ a német és horvát kapcsolatok erősítése	➤ falvak népességmegtartó képessége megszűnik ➤ a cigány kisebbség végleges leszakadása
OKTATÁS, KÉPZÉS ÉS KUTATÁS	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ magas képzettségi színvonal + erős agrárkutatói profil	- innovációs transzfer potenciál kicsi
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ a régió K+F tevékenységének fejlesztésére szakmai és intézményi feltételek adóttak ➤ a kutatási és gazdaságfejlesztési szervezetek, valamint a gazdasági szféra együttműködése erősödik	➤ a régió tartósan leszakad, szellemi importra szorul

Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

EGÉSZSÉGÜGY

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ magas alapellátásban dolgozók száma + jó területi lefedettség a járóbeteg ellátásban + „önellátó” egészségügyi szolgáltatások	- az egészségvédelem rendszere fejletlen - kommunikációs és informatikai kapcsolatok gyengék - a megyehatárok nem „átjárhatók”.
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ az egészségügy regionális szerveződésének feltételei adottak ➤ regionálisan a kapacitások és források hatékonyabban tervezhetők és fejleszthetők	➤ az egészségügy finanszírozására csökkennek a források

MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ a villamos energiatermelés 25%-a régióban realizálódik + telekommunikáció dinamikusán fejlődik	- közlekedési peremhelyzet - környezetvédelmi infrastruktúra viszonylag fejletlen
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ az EU infrastruktúra-fejlesztési forrásai rövid időn belül hozzáférhetővé válnak ➤ a Dél-Dunántúl a szerepe a NATO logisztikában növekszik ➤ szlovén és horvát közlekedésfejlesztési projektek előrehaladottsága ➤ mediterrán érdekek erősödése a közlekedési folyosók fejlesztésében	➤ a régiónak nincs kompetenciája a régiót érintő nagy infrastrukturális fejlesztésekben ➤ gyenge a régió érdekérvényesítő szerepe országos szinten (pl. a közlekedésfejlesztési stratégia meghatározásakor) ➤ a közlekedés-fejlesztési célokban nincs konszenzus a régióban ➤ környezetvédelem fejlesztésekre a források nem biztosítottak

GAZDASÁG	
GAZDASÁGSZERKEZET	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ a mezőgazdaság versenyképes szegmensei + széles turisztikai kínálat + high-tech megjelenése a régióban	- a régió gazdasági teljesítménye gyenge - az agrárszektor dominanciája, az ipar összezsugorodott - a terciér szektor nem elég fejlett - gyenge exporthányad, a tőke érdeklődése alacsony - közlekedési infrastruktúra hiányosságai akadályozzák a gazdaság kibontakozását
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ a gazdaság a nagyobb külgazdasági nyitottság felé el tud mozdulni ➤ az ipar megfelelő támogatással képes stabilizálódni ➤ a mezőgazdaság képes pozíciója erősítésére ➤ a szolgáltatási szektor fel tudja szívni a szabad munkaerőt	➤ a régió nem képes érdemben bekapcsolódni a nemzetközi gazdasági munkamegosztásba ➤ a közlekedési helyzet konzerválódik ➤ felerősödik a gazdasági verseny a régióban
IPAR	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ az ipari szerkezetváltás megindult + képzett munkaerő és a munkaerő képzés, átképzés feltételei adottak	- a fejlett, tudásigényes és exportképes ipari ágazatok aránya kicsi - a nagyvállalatok nem a régió gazdaságába integráltan működnek - sok párhuzamos iparfejlesztési kezdeményezés
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ a régióban jelen van az a nagyvállalati kör és azok a gazdaságfejlesztő szervezetek melyek köré a régió iparfejlesztésének stratégiája felépíthető ➤ külföldi működőtőke vonzásának feltételei adottak ➤ az exportképes minőségi termelés szakmai és intézményi feltételei részben adottak és fejleszthetők	➤ a régió belüli gazdasági verseny kerül előtérbe ➤ az ipari munkanélkülieknek nem teremődik foglalkoztatási alternatíva

Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

MEZŐGAZDASÁG	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ a versenyképes mezőgazdaság feltételei adottak + erős felsőoktatási és innovációs bázis + viszonylag jól funkcionáló nagyvállalati integrátorok	- kedvezőtlen adottságú területek aránya magas - a nem piaci mezőgazdaság aránya magas - kedvezőtlen üzemgazdasági struktúra és termelészerkezet - gyenge agrárexport potenciál - akut forráshiány
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ az EU-hoz alkalmazkodni képes agrárstruktúra tud kialakulni (kompatibilitás és komplementaritás) ➤ környezetbarát mezőgazdasági technológiák térnyerése ➤ erős felsőoktatási bázisú szolgáltatások bővíthetők	➤ az agrárgazdaság polarizálódik a régióban ➤ az agrártermékek exportképessége terén nem történik elmozdulás ➤ együttműködési készség, bizalom nem erősödik
SZOLGÁLTATÁSOK	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ a terciér szektor fejlődése viszonylag kiegyensúlyozott + a hagyományos gazdaságsegítő szolgáltatások jelen vannak a megyeközpontokon kívül is	- a fejlett üzleti szolgáltatásokra kicsi a fizetőképes kereslet a régióban
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ a specializált, nagyobb hozzáadott értékű szolgáltatások fejlesztése ➤ a régió gazdaságdiplomáciai szerepkörének erősítése ➤ az üzleti szolgáltatók szoros együttműködésének erősítése a gazdaság többi szereplőivel	➤ régióban konzerválódik az üzleti szolgáltatások importja

Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl

IDEGENFORGALOM

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
+ széleskörű és változatos turisztikai termékkínálat (pl. a Balaton-part komplex kínálata, gyógy- és termálfürdők, kulturális értékek, stb.) + erős önszerveződés a turisztikai szektorban	- hiányzik az egységes régióarculat - idegenforgalmi marketing nem elég fejlett - a turisztikai létesítmények jelentős része rekonstrukcióra szorul - turisztikai szolgáltatások fejlesztése szorulnak, minőségük nem kiegyensúlyozott
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
➤ komplex turisztikai szolgáltatások és termékek fejlesztése ➤ a minőségi turizmus fejlesztése ➤ az aktív (falusi, öko-) turizmus fejlesztése ➤ a régiót érintő Balaton szakasz komplex turisztikai fejlesztése	➤ turisztikai beruházásokra nem teremődnek meg a források ➤ a közlekedési infrastruktúra hiánya és a környezet állapota akadályozza az idegenforgalom fejlődését

ORSZÁGOS
CÉLOK

Versenyképes

Összetartó

Magyarország

REGIONÁLIS
CÉLOK

Stratégiai
célok

Magas környezeti
minőségű modell
régió

Helyi adottságokra épülő
versenyképes gazdaság

Stabilizálódó
népességszám és erős
társadalmi szolidaritás

Tematikus
célok

Területi
célok
(tércategóriák)

Természeti-
környezeti
értékek
védelme és
fenntartható
hasznosítása

Kiegyensúlyo-
zott térszerkezet
és térségi
munkamegosztás

Innovatív
környezeti
ipar és
energetika

Piac-
orientált
kreatív és
kulturális
ipar

Elettudományi
bázisra épülő
egészségipar

Piac képes,
hagyomány-
osan jelenlévő
ipari
ágazatok és
turisztikai
kínálat

A
lakosság
egészségi
állapo-
tának
javulása

Hátrányos
helyzetűek
és
inaktívak
munkaerő-
piaci re-
integrációja

Piac-
képes
tudás-
szint

Országos növekedési pólus

Regionális növekedési zónák

Karakterisztikus fejlődési
pályára állítandó vidéki térségek

Beavatkozások

Dél-Dunántúl

Beavatkozások

Térségi
alapú
beavatk-
ozások,
integrált
programok

Az összeállítás forrásai:

- A Dél-dunántúli régió és térségeinek felzárkóztatását és tökevonzó képességének javítását megalapozó helyzetfeltáró tanulmány- Tolna Megyei Általános Művelődési Központ, KSH
- A Dél-Dunántúl helyzetértéklő tanulmánya az Országos Területfejlesztési Koncepcióhoz 2004. DDRFÜ Pécs
- A Dél-Dunántúl Idegenforgalmának helyzetértékelése 2004. DDRFÜ Pécs
- A Dél-dunántúli régió stratégiai célrendszere (2007-2015) Dr. Kékes Ferenc 2005.05.17.
- Országos Területfejlesztési Koncepció (helyzetértékelés 2005)
- www.fejlesztéspolitika.gov.hu/dokumentumok
- Mészáros E.-Schweitzer F. (szerk.) 2002: Föld, víz, levegő. Magyar tudománytár 1. MTA Társadalomkutató Kp. – Kossuth kiadó Bp.
- Enyedi Gy.-Horváth Gy. (szerk.) 2002: Táj, település, régió. Magyar tudománytár 2. MTA Társadalomkutató Kp. – Kossuth kiadó Bp.
- Karátson D. (szerk.) 2000: Pannon enciklopédia, Magyarország földje. Kertek kiadó Bp.
- Perczel Gy. 2003: Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza. ELTE Eötvös Kiadó Bp.
- Magyarország Atlasza 2001: Cartographia Bp.
- Területi statisztikai tükrök V. évf. 26. szám; Dél-Dunántúli statisztikai tükrök 2011/4. KSH
- Dél-dunántúli statisztikai tükrök. 2010/5. szám KSH
- Dél-dunántúli statisztikai tükrök 2011/5. sz. KSH
- Dél-dunántúli statisztikai tükrök 2011/2. sz. KSH
- Dél-dunántúli statisztikai tükrök 2011/3. sz. KSH
- Dél-dunántúli statisztikai tükrök 2011/1. sz. KSH
- Dél-dunántúli statisztikai tükrök 2009/8. sz. KSH
- Dél-dunántúli statisztikai tükrök 2009/4. sz. KSH
- Kutatás-fejlesztés a dél-alföld megyéiben. KSH 2011. június <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/szededkf.pdf>
- Kutatás és fejlesztés 2009 KSH (<http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/tudkut/tudkut09.pdf>)
- A GAZDASÁGI FOLYAMATOK REGIONÁLIS KÜLÖNBBSÉGEI MAGYARORSZÁGON 2009-BEN http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/gazd_reg_kulonb_2009.pdf
- A BERUHÁZÁSOK ALAKULÁSA A MAGYAR RÉGIÓKBAN AZ EZREDFORDULÓ UTÁN KSH Pécs, 2008. december <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/orsz/beruhazasreg.pdf>
- A járműipar helyzete és szerepe a Nyugat-Dunántúlon. KSH 2011. május <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/gyorjarmuipar.pdf>
- A külföldi érdekeltségű vállalkozások tevékenysége a régiókban KSH 2010. július <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/orsz/gyorkulfoldierdek.pdf>
- Az infokommunikációs eszközök elterjedtségének regionális különbségei KSH 2009. szeptember <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/orsz/ikireg.pdf>
- MAGYARORSZÁG SZÁMOKBAN 2009 KSH <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/mosz/mosz09.pdf>

Magyarország régióinak földrajza: Dél-Dunántúl